

Møte torsdag den 17. mars kl. 20.35

President: A s m u n d K r i s t o f f e r s e n

D a g s o r d e n (nr. 23):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett mv. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) mv. (Innst. O. nr. 58 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 36 (2004-2005))
2. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven) (Innst. O. nr. 63 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 18 (2004-2005))
3. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i utlendingsloven (menneskesmugling m.m.) (Innst. O. nr. 57 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 4 (2004-2005))
4. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) (Innst. O. nr. 55 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 21 (2004-2005))
5. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om lov om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) (Innst. O. nr. 60 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 44 (2004-2005))
6. Innstilling fra næringskomiteen om lov om skogbruk (skogbrukslova) (Innst. O. nr. 61 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 28 (2004-2005))
7. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten foreslår Grethe Fossli. – Andre forslag foreligger ikke, og Grethe Fossli anses enstemmig valgt som settepresident for Odelstingets møter i dag og i morgen.

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett mv. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) mv. (Innst. O. nr. 58 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 36 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe. Videre vil pre-

sidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:35:48] (ordfører for saken): Dette er en relativt kurant sak, med stor grad av enighet. Det vil fremgå av merknadene i innstillingen til Odelstinget i dag. Jeg skal derfor ikke holde noe langt innlegg for å utdype disse merknadene. De er klare og tydelige – og forteller om en bred enighet på området.

Det eneste man kan spore av litt uenighet, er at Fremskrittspartiet og SV ønsker en sak til Stortinget der man gjennomgår opplysningspliktsreglene, sett i sammenheng med hva som allerede eksisterer av regelverk. Jeg tar opp dette forslaget på vegne av de to partiene.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, se side 389)

S a k n r . 2

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven) (Innst. O. nr. 63 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 18 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Fremskrittspartiet og 5 minutter til hver av de øvrige grupper.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Karin S. Woldseth (FrP) [20:37:54] (ordfører for saken): Først vil jeg som saksordfører få takke komiteen for å ha vist stor fleksibilitet i en svært komplisert sak som angår mange, og så vil jeg takke Presidentskapet, som gav komiteen noe å bryne seg på. Dette har nemlig vært en komplisert sak. Jeg er ikke engang sikker på om den hører hjemme i vår komite, men nå er den her – en ny lov om innkreving av bidrag. Og sist, men ikke minst vil jeg takke departementet og statsråden, som har vist stor vilje til å finne løsninger på en komplisert sak.

At det trengtes en ny innkrevingslov, er det liten tvil om. Det har vært gjennomført store endringer i bidragsordningene, og tidligere har man en rekke ganger lappet på det gamle lovverket fra 1955. Så at man nå får en ny og moderne lov tilpasset både det moderne samfunnet og de allerede foretatte endringene i bidragsordningen, blir nok mottatt med stor glede både blant advokater og Trygdeetatens innkrevingsentral. Mye har endret seg fra 1955 og fram til i dag.

En av endringene i den nye loven er at man styrker innkrevingsmulighetene i saker hvor bidragspliktige har størst mulighet til å unndra seg bidragsplikt, dvs. i saker som involverer selvstendig næringsdrivende, eller der bidragspliktige arbeider i familiebedrift uten å motta lønn. Nå må jeg skynde meg å understreke at de aller fleste bidragspliktige gjør opp for seg. Det er derfor man nå har lagt seg på den linje fra lovgivers side at de som unndrar seg sine plikter overfor sine barn, ikke lenger skal kunne gjøre dette.

Komiteens flertall, alle unntatt SV, er fornøyd med at man nå ikke legger det til det offentlige obligatorisk å kreve inn bidrag i de saker der partene ikke bodde sammen ved barnets fødsel. Det viser at også det offentlige har troen på at mennesker som har et felles barn, er i stand til å gjøre avtaler, til tross for at de ikke bor sammen.

Komiteen er svært godt fornøyd med at man har lovfestet at bidragspliktige med liten betalingsevne gis mulighet til å inngå betalingsordninger for skyldig beløp. Fra mine år som gjeldsrådgiver vet jeg at dette har vært et problem tidligere, og at dette kan lette byrden for mange bidragspliktige med lav betalingsevne. Jeg vil igjen understreke at de aller fleste vil oppfylle sine forpliktelser, men når evnen svikter, kan det virke nesten uoverkommelig. Derfor er komiteen sikker på at ved at det gis mulighet til en betalingsordning for dem med liten betalingsevne, øker også betalingsviljen.

Et flertall i komiteen går mot at det i lovforslaget gjennom § 36 d gis mulighet til å legge føringer for at det kan åpnes for å innføre gebyr i forbindelse med innkreving av bidrag, dette til tross for at man ikke har klart for seg hvordan disse gebyrene skal innføres. Den store bidragsreformen skal evalueres til høsten, og hvis man da mener at det kan være behov for det på grunn av at omfanget er så stort at gebyr på innkreving kan være et virkemiddel for å få inn pengene, ja da bør dette legges fram i forbindelsen med denne evalueringen og ikke på det nåværende tidspunkt.

Jeg ser at statsråden har kommet inn i salen. Jeg tror ikke statsråden hørte at jeg takket ham for at han på en fremragende måte fant løsninger på en del utfordringer vi hadde i forbindelse med denne loven. Jeg ville bare gjenta det.

Ved å formulere også noen presiseringer i § 11 tredje ledd og § 21 tredje ledd gjør komiteen det helt klart hva som er intensjonen med opplysningsplikten, og gjør innkrevingen hos ektefeller, samboere og annen nær familie lettere å forstå.

Likevel ønsker Fremskrittspartiet å være enda klarere i sin formulering, slik at det ikke er den minste tvil om hva som er ment. Derfor har Fremskrittspartiet et eget forslag vedrørende § 11 tredje ledd, der det heter at innkreving og opplysningsplikt «gjelder bare dersom det er særlig grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten». Dette for å sikre at disse paragrafene ikke blir brukt for å «snoke» i andres økonomiske forhold.

Fremskrittspartiet kan heller ikke slutte seg til at Trykdeetatens innkrevingsentral skal kunne utvide motreg-

ningen i tilgodehavende på andre fordringer som bidragspliktige har hatt på det offentlige. Jeg vil presisere at det er utvidelsen vi er uenig i. Faren er at man kan sette bidragspliktige i en uholdbar situasjon ved at man motregner i pensjoner og trygd, særlig fordi man ofte i påvente av et trygdevedtak må få penger fra sosialkontoret. Som kjent er saksbehandlingstiden for å få et trygdevedtak bortimot ett år, og ett år på absolutt minimum betyr at det man får etterbetalt i trygd, også gir en muligheter til å handle ting som man ikke har hatt mulighet til å skaffe seg så lenge man har gått på sosialhjelp.

Det er i stor utstrekning menn dette rammer, menn som for det første takler et samlivsbrudd dårlig, og som deretter ofte kommer i en eller annen form for psykisk uføre – jeg sier ofte, jeg sier ikke alltid. Dette kan også få som konsekvens at man kommer i et gjeldsuføre. Det er viktig at det offentlig tar høyde for dette og ikke bidrar til å forverre situasjonen slik at det til slutt ikke er mulig for den bidragspliktige å ha kontakt med barna sine, fordi det ikke er rom i økonomien for det.

Aller vanskeligst blir det kanskje hvis man motregner i tilskudd til næringsvirksomhet, som jo er en forutsetning for at bidragspliktige i det hele tatt er i stand til å betale bidrag. Fremskrittspartiet vil advare mot at det offentlige bidrar til å skape vanskelige livssituasjoner for mennesker.

Jeg fremmer med dette Fremskrittspartiets forslag i saken, og signaliserer at vi ønsker å stemme imot § 14 annet ledd, jf. § 22 annet ledd og § 23 annet ledd.

Presidenten: Representanten Karin S. Woldseth har tatt opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten regner med at statsråden tåler å få ros to ganger i samme innlegg.

Afshan Rafiq (H) [20:44:57]: Lov om bidragsinnkreving fra 1955 er moden for endringer. Det er liten tvil om at det har vært behov for denne lovtekniske moderniseringen som gjør at innkrevingsreglene i større grad tilpasses dagens virkelighet. Men jeg må slutte meg til det saksordføreren sier når hun gir uttrykk for at dette har vært en meget komplisert sak. Samtidig vil jeg gi ros til statsråd Høybråten, som har hatt et veldig godt samarbeid med komiteen, slik at vi har fått behandlet denne saken på en ordentlig måte.

De foreslåtte endringene er et lite skritt i retning av å kunne sikre de barn som rammes av manglende betalingsvilje.

Tallet på samlivsbrudd og antall bidragsberettigede har økt dramatisk siden loven ble innført i 1955. Samtidig har nye bidragsregler ført til økt bruk av private avtaler og private ordninger. Det er dessverre et faktum at enkelte bidragspliktige ikke ønsker å betale bidrag for sine barn, og de strekker seg langt for å unngå dette. Da er det for Høyre viktig å peke på at hensikten med å effektivisere innkrevingen er at barna skal sikres det underholdet de har krav på etter barneloven. Det er derfor viktig å merke seg at målgruppen for lovendringene er bidragspliktige som har betalingsevne, men ikke betalingsvilje.

Det er heldigvis et mindretall av de bidragspliktige som forsøker å unndra seg sine økonomiske forpliktelser overfor egne barn. Desto viktigere er det da å sikre at lovverket ikke har smutthull hvor dette muliggjøres. Unndragelse fra bidragsplikten er uakseptabelt, og vi støtter derfor de innskjerpelser som disse lovendringene vi vedtar i dag, medfører. Dersom det er mistanke om at familiemedlemmer medvirker til at den enkelte bidragspliktige unndrar seg sin forsørgerplikt, ser vi det som rett og rimelig at adgangen til bidragsinnkreving utvides slik at den også gjelder samboere og nære slektninger. Det er viktig å påpeke at dette kun skal være aktuelt når den nærstående opptrer som bidragspliktiges arbeidsgiver, og det er opplysninger i saken som gir grunnlag for mistanke. Nok en gang vil jeg minne om at lovendringene gjøres for å øke betalingsviljen hos bidragspliktige som har økonomi til å forsørge sine barn.

Regjeringens forslag til endringer innebærer både en forenkling og en modernisering av gjeldende regelverk, samtidig som de innebærer en skjerpelse for dem som urettmessig forsøker å unndra seg sin bidragsplikt. Alle disse endringene anser vi som svært fornuftige og som en god tilpasning til dagens virkelighet.

Jeg tar opp forslaget vårt.

Presidenten: Representanten Afshan Rafiq har da tatt opp Høyres forslag.

May Hansen (SV) [20:48:48]: Jeg vil også gi ros til statsråden for at han har vært såpass imøtekommende, slik at komiteen og statsråden sammen har fått til et lovverk som vi nå mener er veldig bra.

Det er bra at bidragsinnkrevingsloven nå moderniseres, og at man foretar enkle grep for å effektivisere bidragsinnkrevingen. Bidragsgjelden pr. 31. desember 2003 var på over 3 milliarder kr. Det er et betydelig beløp, og det er uakseptabelt å ikke betale barnebidrag. Dette går ut over mange barn. Barns rett til forsørgelse er ikke sikret i tilstrekkelig grad. Forslaget styrker innkrevingsmulighetene i saker der den bidragspliktige har størst mulighet til å unndra seg bidragsplikten, dvs. i saker som involverer selvstendig næringsdrivende. Hensikten er å motvirke unndragelser ved at bidragspliktige tilsynelatende arbeider uten å få utbetalt lønn. Adgangen til bidragsinnkreving blir foreslått utvidet til å omfatte samboere og andre nære slektninger enn foreldrene. Hvis det er mistanke om at andre familiemedlemmer medvirker til at den bidragspliktige kan unndra seg bidragsplikten, er det rimelig at adgangen til bidragsinnkreving utvides til også å gjelde denne gruppen. Det er viktig å signalisere at unndragelse av bidragsplikten er uakseptabelt. Unndragelse vil føre til at barn ofte får det dårligere økonomisk. SV syns det er rimelig når vi nå endrer reglene, at man utvider «nære slektninger» til også å gjelde svigerforeldre. Mange gifter seg på nytt, og det er grunn til å tro at svigerforeldre på lik linje med foreldre kan se det hensiktsmessig å hjelpe den bidragspliktige til å unndra seg betaling av bidrag. Vi foreslår derfor å utvide definisjonen «nære slektninger» med «svigerforeldre» i § 3 siste ledd.

SV vil stemme mot endringene i § 5 om at kravet om obligatorisk offentlig innkreving i saker der partene ikke har bodd sammen ved barnets fødsel, utgår. Vi ønsker fortsatt at det skal være en obligatorisk offentlig innkreving, fordi dette er saker der det ofte er et stort konfliktnivå, og vi mener at nåværende lov ivaretar dette godt. Det er alltid barnet som taper på et høyt konfliktnivå hos foreldrene, og det er grunn til å tro at det oftere er konflikt der foreldrene ikke bor sammen ved fødselen enn der foreldrene bor sammen.

SV går også mot at det innføres gebyr i forbindelse med betalingsformidling. Det er allerede innført gebyr ved fastsettelse og endring av bidrag, og dette har også SV stemt mot. Vi mener derfor at bokstav d i § 36 må gå ut. Vi kan ikke se at dette er hensiktsmessig, det vil bare være en ekstra belastning i en allerede fastlåst situasjon.

Jeg tar opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten May Hansen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Ola T. Lånke (KrF) [20:52:38]: Samlivsbrudd er en utfordring både for de voksne og for barna som er involvert, og også for samfunnet som helhet. Økningen i antall samlivsbrudd må møtes med en offensiv politikk som setter barnas behov i fokus.

Mange aleneforeldre har en anstrengt økonomi og en krevende hverdag. De sliter med å få tiden til å strekke til med hensyn til barn, jobb og husarbeid. Da er det ekstra viktig at den forelderen som ikke har den daglige omsorgen, bidrar både med tid og penger.

Flere regjeringer har arbeidet med å få det omfattende forslaget til nye bidragsregler ferdig. Etter bred høring ble det endelige forslaget forelagt Stortinget i mars 2001. Forslaget om ny barnebidragsordning ble vedtatt av Stortinget i juni samme år.

De nye reglene om fastsetting av barnebidrag tar utgangspunkt i hva det koster å ha et barn, begge foreldrenes inntekt samt mengden av samvær med barnet. Siden disse endringene var omstridte og det den gang også var vanskelig å forutsi om regelverket kunne ha utilsiktede konsekvenser, tok Kristelig Folkeparti allerede under komiteehandlingen til orde for at de nye reglene skulle evalueres etter at de hadde fått virke en tid.

Til tross for en klart mer effektiv bidragsinnkreving enn tidligere, har bidragsgjelden forblitt om lag den samme i antall kroner. Det dreier seg om betydelige beløp; pr. 31. desember 2003 var samlet bidragsgjeld over 3 milliarder kr.

De aller fleste betaler villig barnebidraget, vel vitende om at dette er til barnets beste. Imidlertid er det noen få som forsøker å unndra seg bidragsplikten, og disse må møte reaksjoner fra samfunnet. Barnet har behov for at både mor og far stiller opp, også etter et samlivsbrudd. Det er uakseptabelt at enkelte prøver å lure seg unna. Her vil Kristelig Folkeparti sette foten ned for barnas skyld.

De som ikke ønsker å betale bidrag for sine barn, er ofte villige til å strekke seg langt for å unngå dette. En vanlig arbeidstaker har heldigvis små muligheter til å

unndra seg bidragsplikten. Det legges ned trekk i lønn, og bare svært hyppige skifter av arbeid kan føre til at bidragsplikten unngås.

For selvstendig næringsdrivende er derimot situasjonen en annen. Det er ingen fast arbeidsgiver å nedlegge trekk hos – vederlagene kommer fra diverse hold, og innkrevingsentralen vil ofte komme for sent inn i bildet. En selvstendig næringsdrivende som ikke vil betale bidrag, vil kunne finne ulike muligheter til å unngå dette, og man har sett diverse eksempler på dette i praksis. Denne typen unndragelser er årsaken til en uforholdsmessig stor andel av bidragsgjelden. Det er spesielt lett å unndra seg bidrag ved å samarbeide med foreldre og ektefelle. Kristelig Folkeparti vil bidra til å sikre de barna som rammes av manglende betalingsvilje, et underhold i samsvar med begge foreldrenes økonomi.

Målgruppen for forslagene som er fremmet i denne proposisjonen, er bidragspliktige som har betalingssevne, men ikke betalingsvilje. Lovforslaget utvider adgangen til å innkreve bidrag fra kun å gjelde foreldre og ektefelle til også å gjelde samboere og andre nære slektninger enn foreldre. Det skal imidlertid fortsatt være en forutsetning at bidragspliktige arbeider i disse personenes bedrift under omstendigheter som normalt skulle føre til betaling av lønn. Adgangen til å innkreve bidrag gjelder bare dersom det er grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten.

Loven som vedtas i dag, innebærer først og fremst en forenkling og modernisering av dagens regler. De nye tiltakene fokuserer særlig på å øke betalingsviljen hos skyldnere som har økonomisk evne til å forsørge sine barn, men som ikke vil betale. Hovedformålet med proposisjonen er å gjøre innkrevningen av barnebidrag mer effektiv enn i dag og dermed sikre de barna som rammes av manglende betalingsvilje, et underhold i samsvar med begge foreldres økonomi. Dette fortjener barna.

Odd Roger Enoksen (Sp) [20:57:32]: Senterpartiet er enig i at man foretar enkelte grep for å effektivisere bidragsinnkrevningen, bl.a. for å begrense muligheten til å unndra seg bidragsplikten. Bidragsinnkrevningen må alltid ha barnas beste for øye, samtidig som man sikrer bidragspliktiges og bidragsmottakers rettssikkerhet på en tilfredsstillende måte.

I dag kan bidragsinnkreving også rettes mot foreldre eller ektefelle når bidragspliktige arbeider i disse personers bedrift. Senterpartiet mener samboere må omfattes av det samme regelverket som ektefeller på dette området, og støtter derfor at adgangen til bidragsinnkreving utvides til å gjelde bidragspliktiges samboere. Det er viktig å presisere at denne adgangen bare gjelder dersom det er særlig grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten. Til forskjell fra de andre partiene mener vi imidlertid at man går for langt når man foreslår at denne innkrevingsadgangen utvides til også å gjelde bidragspliktiges barn, barnebarn, besteforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.

Vi støtter videre forslaget om utvidet opplysningsplikt, slik at man ved mistanke om unndragelse nå kan kreve

opplysninger fra skattefogden og fra dem det etter loven kan innkreves bidrag hos, og ikke bare opplysninger om og fra den bidragspliktige selv.

Senterpartiet slutter seg også til forslaget om å utvide adgangen til motregning av bidrag mot fordringer som bidragspliktige har på det offentlige, som tilskudd til næringsvirksomhet, etterbetaling av pensjon og ulike stønader fra folketrygden. Vi støtter derimot ikke forslaget om at man skal åpne for å kunne ilegge partene gebyr i forbindelse med betalingsformidling, bl.a. fordi det allerede er innført gebyr ved fastsettelse og endring av bidrag.

Da tar jeg opp Senterpartiets forslag som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Odd Roger Enoksen har tatt opp det forslaget han henviste til.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Statsråd Dagfinn Høybråten [20:59:47]: Forslaget til ny lov om bidragsinnkreving tar i hovedsak sikte på forenkling og modernisering av reglene på området. Det foreslås også enkelte endringer for å styrke innkrevingsmulighetene. Vi har særlig lagt vekt på tiltak i de få, men vanskelig sakene der bidragspliktige ikke ønsker å betale, og samtidig har muligheter til å unndra seg betaling.

Jeg er glad for at komiteen i all hovedsak støtter Regjeringens forslag, og for det gode samarbeidet som har vært underveis i behandlingen av saken. Komiteen fokuserer bl.a. på innkreving hos nærstående personer i tilfeller der bidragspliktige arbeider i slike personers bedrift, tilsynelatende uten vederlag. Dette er rene unntakstilfeller, og komiteen foreslår endringer i lovforslaget som understreker dette. Utvidelsene på dette punktet er viktig for de barna som venter på bidrag. Av samme grunn er jeg glad for at komiteflertallet støtter forslaget om utvidet adgang til å motregne bidrag i bidragspliktiges krav på det offentlige.

Jeg har merket meg at komiteflertallet går mot forslaget om å etablere hjemmel i loven for gebyr i forbindelse med innkrevningen av bidrag. Man går inn for at dette i tilfelle tas opp som en egen sak. Jeg er enig i at det er behov for å se gebyr ved innkrevningen i sammenheng med gebyrordningen ved fastsettelse og endring av bidrag. Forutsetningen bak lovforslaget har hele tiden vært at en gebyrordning i tilfelle skal utredes nærmere og sendes på alminnelig høring. Det vil derfor ikke innebære spesielle problemer at hjemmelen nå tas ut av lovforslaget.

Jeg vil til slutt framheve at den nye loven ikke utelukkende retter seg i restriktiv retning mot den bidragspliktige, men at den også inneholder viktige forslag til beskyttelse for personer med svak betalingssevne. Jeg nevner særlig de nye mulighetene for en dialog med bidragspliktige for å etablere en god betalingsordning, og presiseringen av bidragspliktiges muligheter til å påklage avgjørelser under innkrevningen. Jeg føler meg trygg på at den nye bidragsinnkrevingsloven vil gi Trygdeetatens Innkrevingsentral et bedre grunnlag for å utføre det viktige og gode arbeidet som Innkrevingsentralen er satt til å gjøre:

å sikre barn i delte familier et underhold i samsvar med *begge* foreldrenes økonomi og levestandard.

Presidenten: Presidenten registrerer at statsråden har fått så mye ros at flere av forslagsstillerne har vegret seg for å fremme sine forslag – men de er nå fremmet.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.
(Votering, se side 392)

S a k n r . 3

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i utlendingsloven (menneskesmugling m.m.) (Innst. O. nr. 57 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 4 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Sandberg (FrP) [21:03:17] (ordfører for saken): Bakgrunnen for denne saken er primært et nytt EU-direktiv. Det nye direktivet setter krav til Norge om implementering av hvordan en skal definere hva som går inn under begrepet «hjelp til ulovlig innreise, transitt og opphold». Samtidig blir Norge grunnet direktivet også oppfordret til å styrke de strafferettslige rammene, for å hindre hjelp til ulovlig innreise, transitt og opphold.

I tillegg til dette har Regjeringen foreslått at det skal innføres en ytterligere begrensning for UNE til å omgjøre nemndvedtak til gunst for utlendingen.

Komiteen står stort sett samlet bak de forslag som ligger til behandling, med enkelte unntak som jeg antar at de respektive partier vil redegjøre for selv.

Formålet med innskjerpelse av definisjonen «hjelp til ulovlig innvandring, transitt og opphold» er å få en bedre europeisk samkjøring og praksis i slike saker. EUs definisjon av hva som kvalifiserer til hjelp til ulovlig innreise, transitt og opphold, er strengere enn dagens lovverk, og fokuserer også i sterkere grad på å ramme bakmennene i de organiserte nettverkene. Siden disse nettverkene opererer uavhengig av nasjonale grenser, er det viktig med en synkronisering av lovbestemmelsene, særlig med hensyn til den nøyaktige definisjonen av den aktuelle overtredelsen og unntakene som omhandles i direktivet, noe en samstemt komite stiller seg bak.

På bakgrunn av dette stiller komiteen seg også bak forslaget om å fjerne kravet om at hjelpen til ulovlig innvandring må være begått i vinnings hensikt for at det skal være straffbart. En slik endring vil ifølge politiet gjøre det mye enklere å bekjempe ulovlig innvandring.

Komiteen støtter videre Regjeringen i at hjelp til ulovlig innreise som omfattes av straffebestemmelsene, ikke bør begrenses til kun å gjelde hjelp til innreise til Schengen-territoriet, men også må gjelde hjelp til ulovlig inn-

vandring som ikke har et Schengen-land som endelig destinasjon.

Når det gjelder forslaget som omfatter de personene som på grunnlag av humanitær bistand hjelper mennesker ulovlig inn i landet, foreslår altså Regjeringen, sannsynligvis etter press fra humanitære organisasjoner, at en ikke kan straffe dem som står bak den ulovlige innvandringen, såfremt de har hjulpet utlendingen til å komme inn til det første trygge land. Fremskrittspartiet viser her til at den eksisterende nødrettsbestemmelsen er tilstrekkelig.

I tilknytning til EU-direktivet har EU også tatt en rammebeslutning som gir en klar oppfordring til Norge om at strafferammen for alvorlige saker tilknyttet menneskesmugling bør settes til åtte år. På tross av dette forslår altså Regjeringen og flertallet i komiteen å opprettholde strafferammen på seks år for alvorlige saker, fordi man ønsker å bevare sammenhengen i den nasjonale lovgivningen. Her er det altså et flertall i komiteen som støtter Regjeringen. Fremskrittspartiet mener imidlertid at hensynet til sammenheng i nasjonal lovgivning på dette feltet må vike for strengere straffereaksjoner for menneskesmugling.

Regjeringen foreslår i samme sak å begrense UNEs myndighet til å omgjøre negative vedtak til gunst for utlendingen, såfremt det ikke foreligger en situasjon som nevnt i utlendingsloven § 15 første ledd, internasjonale forpliktelser som gjør omgjøringen påkrevd, eller særlig sterke menneskelige hensyn. Regjeringen begrunner dette forslaget med at det i dag har utviklet seg en tendens til at alle som får avslag, anker, uavhengig av avslagets begrunnelse. Dette resulterer i unødige tilleggsarbeid for UNE samt en trenering av søkerens utsendelse. Et flertall i komiteen, men et mindretall i salen, går imot Regjeringens forslag på dette området.

Jeg vil bare kort avslutte med å fremme de forslag Fremskrittspartiet står alene eller sammen med andre om i innstillingen.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har tatt opp de forslag han refererte til.

Signe Øye (A) [21:07:40]: Arbeiderpartiet støtter Regjeringen både når det gjelder definisjon av hjelp til ulovlig innreise, transitt og opphold, og når det gjelder strafferammene om det samme.

Men når det gjelder forslaget om å begrense UNEs mulighet til å innvilge omgjøringsbegjæringer, er Arbeiderpartiet ikke enig med Regjeringen.

De materielle vilkår knyttet til internasjonale forpliktelser og beskyttelsesbehov foreslås opprettholdt som i dag, men lovens ordlyd for andre forhold foreslås endret fra «særlige menneskelige hensyn» til «særlig sterke menneskelige hensyn».

Statistikk for 2002 viser at om lag 15 pst. av alle sakene som UNE mottok, var omgjøringsanmodninger. I hele 13 pst. av sakene ble vedtaket omgjort. Det er uomtvistelig at antall omgjøringsbegjæringer har økt betraktelig.

Arbeiderpartiet mener det er viktig å huske på at i utlendingsaker kan forholdene raskt endre seg etter et en-

delig vedtak, f.eks. gjennom en klart forverret situasjon, eller gjennom livstruende sykdom. I slike saker er det viktig å ha en ny adgang til prøving av saken.

Arbeiderpartiet mener at retten til å søke asyl er absolutt. Hvis vi på den ene siden skal slå hardt ned på misbruk av asylinstituttet, må vi på den andre siden sikre rettssikkerheten til dem som har behov for beskyttelse.

Jeg vil også minne om at selv om det er mange som anmoder om omgjøring, til tross for at det har vært liten eller ingen endring i de faktiske forhold etter at endelig vedtak ble fattet, er det et faktum at 13 pst. av sakene faktisk gjøres om.

Det er også grunn til å merke seg at antall asylsøknader er nesten halvert det siste året. Det betyr at antall omgjøringsbegjæringer på sikt også vil reduseres.

Arbeiderpartiet mener at dagens strenge praktisering av «sterke menneskelige hensyn» ikke skal strammes inn ytterligere. Ved en ytterligere innskjerping vil vi kunne oppleve det paradoksale at i en sak hvor UNE møter kritikk for anvendelsen av «sterke menneskelige hensyn» i en klage, vil ikke klagen kunne omgjøres – selv om de etter en ny vurdering skulle være enige i kritikken – fordi kriteriet nå vil bli skjerpert til «særlig sterke menneskelige hensyn».

Arbeiderpartiet går imot en slik innstramming. Vi mener vi må være varsomme med å foreta ytterligere innstramminger, av hensyn til asylsøkernes rettssikkerhet.

Dette ordet «særlig» innebærer en svært dramatisk endring, som vil ha en rekke negative konsekvenser og spesielt ramme flere sårbare grupper. Jeg skal nevne noen, f.eks. barnefamilier som har forblitt i Norge etter endelig avslag, ofte kombinert med ulike former for fysiske eller psykiske helseproblemer. Dette er stikk i strid med den ordningen som en enstemmig komite vedtok for barnefamilier i fjor sommer. Hvor er Venstre, og hvor er Kristelig Folkeparti i denne saken? Kommunalkomiteen innførte da en særordning for disse barna, fordi de ikke fikk opphold etter gjeldende praksis. Med den tilføyelsen som nå kommer til å bli gjort i kveld med støtte fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, vil det bli enda strengere. Disse barnas rettsvern vil med dette forslaget med andre ord bli drastisk svekket.

Andre eksempler er kvinner som har vært utsatt for overgrep, og som først forteller om overgrepene lenge i etterkant, av forskjellige grunner. Men da vil terskelen for å få innvilget asyl være høyere.

Til slutt: Arbeiderpartiet mener at det vesentligste virkemidlet for å unngå grunnløse omgjøringsbegjæringer vil være å effektivisere saksbehandlingen, i kombinasjon med effektiv uttransportering av søkere som har fått endelig avslag på søknad om asyl, ikke å gjøre et trangt nåløy enda trangere.

Kari Lise Holmberg (H) [21:12:22]: Stor reisevirksomhet preger den verden vi lever i, og landegrenser krysses i stadig større grad. Dette er et gode, men det medfører også store utfordringer. Ikke minst på innvandringsområdet ser vi nødvendigheten av en samordning og et samarbeid med landene rundt oss. De lovendringene som nå

foreslås i utlendingsloven, er en følge av et EU-direktiv for å få en bedre europeisk samkjøring og praksis i saker som omhandler menneskesmugling – dette for å unngå å skape fristeder for bakmennene i de kriminelle nettverkene som står bak menneskesmugling.

Altfor ofte avdekkes slike saker. Mennesker i nød blir kynisk utnyttet. Det er det verste med menneskesmugling. Men det er også bekymringsfullt at både asylinstituttet og reguleringen av innvandringen generelt kommer i miskreditt når omfanget av menneskesmugling er stort. Derfor er det viktig å styrke regelverket slik at det blir enklere å bekjempe denne virksomheten, og slik at en kan få slått hardt ned på bakmennene.

Sidens dagens lovverk setter krav til at menneskesmuglingen må være skjedd i vinnings hensikt for at den skal være straffbar, mener vi i Høyre at det er riktig å stramme inn regelverket ved å ta vekk kravet om vinnings hensikt. Vi fjerner derved mulige smutthull for straffefølgelse.

Vi aksepterer heller ikke menneskesmugling utenfor Schengen-området, og støtter at straffebestemmelsene også ivaretar dette.

Å måtte flykte er en tragedie. Vonde og dramatiske menneskeskjebner ligger bak. Det er ikke vanskelig å forstå at mange vil hjelpe mennesker som er på flukt. Slik humanitær bistand må imidlertid ikke forveksles med menneskesmugling, som er straffbart. Rett nok har vi i dag en nødrettsbestemmelse som kan brukes for å skille disse sakene. Høyre ønsker likevel å ha en unntaksbestemmelse for humanitær bistand. Men det er viktig å utforme unntaksbestemmelsen slik at den ikke kan misbrukes og derved svekke bekjempelsen av menneskesmuglingen.

Direktivet forutsetter en strafferamme på minst åtte år. Dette forplikter oss ikke. Vi kan vurdere dette i forhold til egen nasjonal lovgivning. Det er sammenhengen i vår nasjonale straffelovgivning som er grunnen til at vi i denne saken heller vil opprettholde strafferammen på seks år.

Det har ikke manglet på medieoppmerksomhet rundt Utlendingsnemnda den siste tiden. En skulle tro at enkelte ikke hadde fått med seg at UNE faktisk ganske nylig har blitt evaluert, og at UNEs saksbehandling slik sett er godkjent. Rettssikkerheten er godt ivaretatt i den ordinære klagebehandlingen. Det bør slett ikke være noen selvfølge at utlendingen har et berettiget behov for å få et endelig vedtak vurdert på ny.

Faktisk bør en stille seg noen spørsmål om hvorfor så mange oppfordrer UNE til å benytte sin kompetanse til å omgjøre det opprinnelige vedtaket. Det har nesten gått automatisk i å klage så lenge det er mulig. Når UNE avslår omgjøring i 87 pst. av sakene, må det være betimelig å begrense mulighetene for omgjøringsanmodninger til de tilfellene der det foreligger omstendigheter ifølge utlendingsloven § 15, eller der «særlig sterke menneskelige hensyn» tilsier det, eller eventuelt som følge av nødvendige internasjonale regler. Høyre støtter også dette.

Heikki Holmås (SV) [21:16:12]: Denne saken har to sider som er ganske forskjellige, men som likevel henger

ganske nøye sammen. På den ene siden gjør vi det nå ved endringer i dette lovverket enklere å få dømt menneskesmuglere. Det er veldig bra. Begrunnelsen for å gjøre dette er todelt. Den ene er at vi vil slå ned på menneskehandel, den andre er at vi og Regjeringen vil slå ned på organisert menneskesmugling som en del av internasjonal organisert kriminalitet. Måten vi gjør det på, er flerfoldig. Vi gjør det f.eks. i mye større grad straffbart for mennesker som utsetter flyktninger for livsfarlige situasjoner, og det er veldig bra. Det er en veldig viktig ting vi gjør i Stortinget i dag, for dette har mange tragiske konsekvenser rundt omkring forskjellige steder i verden. Det er bare å se på båtene som går over Gibraltar, og det er bare å se på flyktningene som er stuet inn i containere fordi de har betalt mye penger til menneskesmuglere, og så har de kommet på veien. Det er veldig bra at vi gjør de grepene her i dag.

Men konsekvensen av å gjøre disse tingene på den måten som Regjeringen foreslår, og som flertallet i denne saken går inn for, er at det også blir vanskeligere å hjelpe flyktninger med å komme til Norge. Slik sett inngår de vedtakene vi gjør i dag, i den store politiske kursendringen som skjer i hele Europa, der vi strammer inn og gjør det vanskeligere og vanskeligere å finne veien som flyktning til Europa.

Tidligere i dag hørte vi i en annen debatt om visum om hvordan visumregelverket er blitt strammet inn, slik at det blir vanskeligere og vanskeligere å komme på lovlig måte. Det har skjedd gjennom de siste årene – en enstemmig komite skrev det i sin innstilling. Vi har også sluttet oss til et Schengen-regelverk, som gjør oss til en del av et samarbeid, der vi vet at det er veldig sterke krefter innenfor EU-landene som bidrar til denne politikken som gjør det vanskeligere og vanskeligere for flyktninger å faktisk komme til Europa. Vi er en del av den politikken.

Det blir vedtatt en lov nå som bl.a. sier at det i utgangspunktet er straffbart å hjelpe mennesker som er flyktninger med å komme til Norge, med mindre Norge er det første trygge landet de kommer til. Alle som vet litt om flyktningstrømmer til Norge – det gjør både ministeren og kommunalkomiteen – vet at veldig store andeler av disse velger ruter der Norge ikke er det første landet. Kommer man med visum til Norge, er selvfølgelig Norge det første landet. Kommer man over grensen fra Russland, er det selvfølgelig det første landet. Men ellers går veldig mange av veiene for å søke asyl i Norge gjennom andre land.

Da er det, etter min oppfatning, skikkelig ille at vi nå lager et regelverk som gjør det straffbart å hjelpe mennesker med å komme til Norge. Jeg skulle gjerne ha utfordret Per Sandberg på hva han ville mene hvis jeg hjalp en politisk opposisjonell fra Cuba til Norge. Hvis dette var en ting som var planlagt og som man samarbeidet om, var dette en ting som i utgangspunktet kunne føre til at han kunne bli straffeforfulgt etter denne nye loven. Det synes jeg ikke er bra. Det synes jeg ikke er bra i det hele tatt.

Men samtidig som vi gjør dette, gjør vi det vanskelig for de menneskene som er kommet til Norge og har søkt om asyl, å få opphold her. Innstrammingen som gjøres ved at man endrer begrepet «sterke menneskelige hen-

syn» til «særlig sterke menneskelige hensyn», er en innstramming som vi ikke vet konsekvensene av. Jeg synes at det i de sakspapirene som er framlagt for oss, i veldig liten grad er problematisert hvor mange mennesker det er blant de 13 pst. som får innvilget opphold etter omgjøringsanmodninger – altså hvor mange av de 13 pst. som faktisk ikke lenger ville få opphold med det nye regelverket som er innført. Der slutter jeg meg fullt ut til de betraktningene som Signe Øye kom med i sted.

Vi støtter opp om alle forslagene som sørger for å gjøre det straffbart å drive med organisert menneskehandel, nettopp for å gå løs på det, og organisert kriminalitet gjennom menneskesmugling for å få has på det. Men vi er for at man skal kunne ha en mye større mulighet for folk til å hjelpe mennesker til å kunne søke flyktningstatus i Norge. For den politikken som vi fører nå, fører til at flere flyktninger kommer i hendene på menneskesmuglere, og det er det ingen som er tjent med.

Presidenten: Representanten Heikki Holmås har tatt opp det forslag han refererte til.

Anita Apeltun Sæle (KrF) [21:22:02]: Eg skal innrømme at eg synest at denne saka er vanskeleg.

Ordet «menneskesmugling» vert brukt om den mest brutale og inhumane utnyttinga av fattige verdsborgarar, og samtidig kan det bety ei ueigennyttig, medynksam hjelp til menneske i naud.

Krigen sine grenselosar var i sistnemnde kategori, men det er ingen tvil om at beskrivinga av deira gjerning, som livreddarar for jugoslavarar, for russararar så vel som for jødar og nordmenn, hadde vorte ei heilt anna dersom andre verdskrig hadde hatt ein annan sigerherre. Det kjem faktisk av og til an på auga som ser.

Det er viktig at dei som hjelper menneske i naud, forfølgde menneske, ikkje må verta straffeforfølgde. Lovverket er sjølvsgat slik at naudverjeretten gjeld. Ingen skal straffeforfølgjast på grunn av humanitær bistand. Men eg kan ikkje fri meg for tanken om at det vert eit stadig trøngare nålauge å verta godkjend som grenselos inn i Schengen-området. Kristeleg Folkeparti var då òg imot at Noreg skulle verta ein del av Schengen, og dermed på eit vis EU si yttergrense, i si tid. Etterpå er verda berre vorten vanskelegare, og kontrollnivået er auka.

Så vil eg gå litt over til den andre delen av denne saka. Den er òg litt vanskeleg. Det er ei lovending som gjeld UNE. Det er nemleg slik at det å få buløyve, opphaldsløyve, arbeidsløyve, eller kva som helst eigentleg, i Noreg er som eit lykkelodd å rekna for mange av verdas underprivilegerte menneske. Derfor er det ikkje rart at dei fleste som får nei, bruker klageinstansen som er tilgjengeleg. Dei brukte departementet slik at belastninga på statsråden som hadde ansvaret for utlendingssaker, vart urimeleg stor. Så oppretta vi UNE, og då flytta trykket seg dit.

Endringa som no er foreslått, er slett ikkje så stor. Å byta ut «særlige menneskelige hensyn» med «særlig sterke menneskelige hensyn» er neppe avgjerande. Dei beskrivingane som eg har fått av klagarar, har vore både særleg sterke, umenneskelege, hårreisande og faktisk grusa-

me. Problemet for klagaren har vore at han eller ho ikkje har vorte trudd, at ein har sett på forfølginga som vanleg kriminalitet, at ein har vurdert situasjonen i heimlandet heilt annleis enn det som asylsøkjaren meinte var korrekt. Alle beskrivingane har vore meir enn særleg sterke – med tortur, valdtekt, fengsling, fangenskap, dødstruslar, trakkassering, mordforsøk osv., osv. Det er faktisk ikkje grenser! Problemet for asylsøkjaren er sjeldan § 38 b eller c, men moglegheita for å dokumentera.

Det er ille at alle, òg dei som aldri burde ha kome hit og søkt om opphald, ankar. Det gjer at dei som burde ha fått ei ny vurdering, dei som har nye moment, dei som har framskaffa dokumentasjon, og dei som burde få vera her, kanskje ikkje vert hørde, ikkje vert sett eller tekne omsyn til.

Eg håpar at denne lille forandringa kan minska køen, men eg trur det eigentleg ikkje. Likevel anbefaler eg Regjeringa sitt forslag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [21:26:04] (leiar i komiteen): Senterpartiet sitt syn når det gjeld menneskesmugling, framgår av innstillinga. Vi er heilt klårt for tiltak imot organisert menneskehandel og organisert kriminalitet, men vi synest forslaget er for stramt når det gjeld å avverja at folk gir hjelp til å søkja asyl i Noreg.

Så er vi i Senterpartiet ueinige i det forslaget som foreligg, og som gjeld avgrensing i Utlendingsnemnda si moglegheit til å omgjera endelege negative vedtak. Vi er ueinige i den ordlyden som blir endringa, frå «særlige menneskelige hensyn» til «særlig sterke menneskelige hensyn».

Eg finn grunn til å understreka at det frå ulikt hald, frå mange organisasjonar og òg frå saksbehandlarar sjølve, er etterlyst ei utdjupeing av omgrepet «særlige menneskelige hensyn». Det er mi overtiding at forholdet mellom saker i UDI og UNE ville vore annleis dersom UDI hadde hatt eit meir utdjupeing lovverk, ei meir klargjerande rettleiing å halda seg til når dei skulle behandla dei sakene der ein kunne bruka «særlige menneskelige hensyn». Vi har etterlyst ei slik utdjupeing fleire gonger. Vi ser at statsråden no, med tid og stunder, kjem til å vurdere dette nærmare, etter at Utlendingslovutvalet òg har føreslått det. Men i mellomtida kjem altså Regjeringa med denne endringa.

Senterpartiet står saman med Arbeidarpartiet og SV i å seia at dei to viktigaste verkemidla for å unngå grunnlause omgjeringsoppmodingar er å effektivisera saksbehandlninga og å effektivisera uttransporteringa av søkjarar som har fått endeleg avslag på asylsøknaden. Det er jo òg slik at dersom fleire hadde hatt moglegheit til å få lagt fram saka si, kunne ein òg, på ein heilt annan måte enn i dag, hatt høve til i ein tidlegare runde å sjå på alle sidene av ei sak.

Over påske kjem vi i saka om Ot.prp. nr. 31 tilbake til andre sider ved Utlendingsnemnda si verksemd. Det kunne vore ynskeleg å sjå alt dette som gjeld UNE, i samanheng. Eg vil berre seia no at eg registrerer at sjølv om UNE er evaluert, og sjølv om ein har lese evalueringane frå opposisjonen si side, og òg føreset at departementet har lese den evalueringa som er gjord, brukar departementet den fridommen som dei sjølvsagt har, til sjølve å velja

kva for nokre av forslaga frå Evalueringsutvalet dei vil følgja opp. Og dei får altså dessverre støtte til det dei føreslår, av Høgre og Framstegspartiet, men òg – overraskande nok – av Kristeleg Folkeparti, som har stått for eit anna syn tidlegare.

Grethe Fossli hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Erna Solberg [21:30:19]: Komiteens leder brukte i det forrige innlegget anledningen til å snakke om en sak som komiteen har avgitt innstilling til i dag, og som så vidt jeg vet, skal behandles 19. april.

Jeg har bare lyst til å gjøre oppmerksom på at alle de store grepene fra evalueringen faktisk er fulgt opp, og det lovmessige ligger i den behandlingen som kommer 19. april. For øvrig pågår det behandling av noen saker, hvor det bl.a. er viktige vurderinger der vi også er nødt til å ha andre tilsynsinstanser inn for å komme helt i mål når det gjelder saksbehandlingsregelverket. Jeg vil ikke ha det hengende i luften at vi ikke følger opp forslagene. Vi har også summert dette opp i et brev til komiteens leder. De som ser det brevet, vil også se at hovedoppfølgingen ligger inne og er sendt til Stortinget.

La meg i forbindelse med den odelstingsproposisjonen vi nå behandler, si at det er riktig at det er to forskjellige saker. Den ene saken dreier seg om Schengen-direktivet om menneskesmugling. Det er ingen tvil om at menneskesmugling i dag i store deler av verden er en del av den organiserte kriminaliteten. Det å være stram overfor menneskesmugling generelt betyr også at man er strammere og slår ned på inntektskilder innenfor den organiserte kriminaliteten som ikke bare dreier seg om asylsøkere, men som i like stor grad dreier seg om smugling av mennesker, f.eks. jenter som blir satt inn i trafficking, våpen som smugles, og narkotika som smugles. Alt dette henger sammen, og mange steder er det de samme økonomiske miljøene som bidrar til det.

Det er viktig at vi har et felles arbeid innenfor Schengen for å forhindre at disse miljøene får fotfeste. De går ethvert sted der det er penger å hente. Med denne typen regler gjør vi det kanskje litt mindre gunstig, fordi straffen hvis man blir tatt, er betydelig høyere.

Det er også slik at Regjeringen etter høringsrunden har lagt inn en nødbestemmelse, fordi vi har sett at det er behov for et lite luftehull. Det er en stram nødbestemmelse, men det er en nødbestemmelse som er klarere enn den allmenne nødretten som dreier om adgang til første asylland. I asylpolitikken er utgangspunktet at det er i det første sikre land du kommer til, du skal søke asyl. Det er det asylretten i utgangspunktet går ut på. Det er ikke slik at du kan bestemme deg for akkurat hvilket land i verden du har tenkt å søke asyl. I utgangspunktet er det det første asyllandet. Hele Schengen-samarbeidet bygger på at du skal komme deg i sikkerhet til et land hvor du ikke står i fare for å bli forfulgt eller returnert til et land hvor du kan bli forfulgt.

Jeg mener denne snevre biten er viktig. Jeg mener f.eks. at det ikke er noen humanitær grunn for at man skal

smugle mennesker fra Sverige til Norge som kanskje allerede har fått avslag på sin asylsøknad, fordi de politisk er uenig i at man har fått avslag og har et annet syn på det. Da går vi langt utover det som jeg mener er nødrett, og det som på en måte skal være snevre humanitære biter.

Når det gjelder spørsmålet om omgjøringsbegjæringer, har jeg lyst til å si at jeg er helt enig i det som står i merknadene, og som også er sagt her fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, at det er viktig å effektivisere saksbehandlingen. Men jeg har lyst til å gjøre oppmerksom på at dette tiltaket er et tiltak for å effektivisere saksbehandlingen. Dette er ett av de store problemene. UNE har lang saksbehandlingstid fordi de er nødt til å behandle og gjennomarbeide en rekke saker der det gis falske forhåpninger, uten at det er nye opplysninger eller grunnlag for forhåpningene. Det resultatet vi håper vi skal få, er at de sakene som det reelt er nye opplysninger i, der det reelt er en endret situasjon, kommer fram. De andre sakene må man slutte å sende inn til UNE, basert på at de er umulige. Det kan det informeres sterkere om.

Det er også et par ting i de merknadene som jeg reagerer på. For det første synes det som det er noe misforstått når man sier at man får en høyere terskel for innvilgelse dersom en sak opplyses tilstrekkelig i etterkant gjennom en omgjøringsbegjæring. Hvis en sak ikke er tilstrekkelig opplyst, er vedtaket ikke gyldig. Da er det ikke en omgjøringsbegjæring, men det er et nytt vedtak som fattes, basert på at saken egentlig er behandlet på nytt, fordi det opprinnelige vedtaket ikke er gyldig. Det er viktig å ha klart for seg forskjellen mellom gyldige og ikke gyldige vedtak på grunn av nye opplysninger, og det som er omgjøringsbegjæringer, hvor man ber om en ny behandling av saken, men hvor man i utgangspunktet har et gyldig vedtak, basert på at saken har vært godt nok opplyst i første runde.

Det andre som jeg ser, er at man sier at man kommer i konflikt med intensjonene om å gi opphold til dem som med rimelig grunn kan påberope seg behovet for beskyttelse. Slik mener jeg ikke at det er. Det er faktisk slik at UNE kan omgjøre sine avslag dersom utlendingen kan frykte forfølgelse, som det er nevnt i flyktningkonvensjonen, eller står i nærliggende fare for å miste livet eller bli utsatt for umenneskelig behandling. Det vil ikke være mulig å avvise omgjøringsbegjæringer som inneholder den typen opplysninger eller den typen situasjonsbeskrivelse.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 398)

S a k n r . 4

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) (Innst. O. nr. 55 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 21 (2004-2005))

Presidenten: Da ordfører for saken, Ivar Østberg, har sete i Lagtinget, gir presidenten ordet til Anita Apelthun Sæle.

Anita Apelthun Sæle (KrF) [21:36:58]: Ivar Østberg er ordfører for saka, men han har ikkje sete i Odels-tinget, så eg er hans «stand in».

Valordninga for Sametinget slik ho er i dag, fører til svært store forskjellar i talet på manntalsførte og talet på stemmer bak kvar representant. Kristeleg Folkeparti meiner derfor at det er positivt at Regjeringa no foreslår å gjera noko med dette. Vi innfører ei ordning med fire utjanningsmandat, som skal gå til valkrinsar med flest godkjende stemmer ved valet.

Sametinget har opplevd stadig svakare kvinnerepresentasjon. For å prøva å gjera noko med dette har Same-tinget gått inn for at utjanningsmandata skal reserverast for det underrepresenterte kjønn, med ei sperregrense på 4 pst.

Kristeleg Folkeparti meiner at det er uheldig at kvinner er underrepresenterte i Sametinget. Det er derfor viktig at Sametinget arbeider aktivt for å få inn fleire kvinner. Likevel meiner Kristeleg Folkeparti og dei andre regje- ringspartia at ein ikkje bør regulera ved lov kjønnsaman- setjinga i eit folkevalt organ som Sametinget. Etter vårt syn er det partia sjølve som må ta ansvar for at ein betre kjønnsbalanse på vallistene vert sikra.

Ei ordning der utjanningsmandata vert reserverte for det underrepresenterte kjønn, vil for det fyrste ikkje vera tilstrekkeleg for å sikra reell likestilling. Tvert imot kan det verta slik at det vert ei sovepute. I staden for å satsa ak- tivt på å få opp kvinnerepresentasjonen på toppen av val- listene, kan ein lena seg tilbake og visa til at utjannings- mandata jo sikrar at kvinner kjem inn. Men 4 av 39 man- dat er langt frå godt nok!

For det andre er det problematisk å regulera kjønns- samansetjinga i eit folkevalt organ. Det er grunn til å minna om at vi ikkje har hatt slike ordningar for nokon andre val. Ein har i partia arbeidd med å få fleire kvinner som listetop- par, og sjølv om vi ikkje er heilt i mål, verken i kommunane eller på Stortinget – langt frå heilt i mål – er dette eit ansvar dei aller fleste partia i alle fall har teke innover seg.

I tillegg er det likevel viktig at vi ser på om valordninga for Sametinget på anna vis kan endrast, for å gjera det letta- re å få inn fleire kvinner. Sidan menn særleg er overrep- resenterte på fyrsteplassen på vallistene, og dei fleste av lis- tene berre får eitt mandat, kan t.d. det å gjera valkrinsane større opna for at fleire kvinner kjem inn. Kristeleg Folke- parti er derfor glad for at Regjeringa har gått inn for at ein no skal få ei større utgreiing av valreglane, slik at ein kan få eventuelle endringar på plass før valet i 2009.

Det er etter vårt syn uheldig dersom lokale lister med stor oppslutning lokalt skal verta utelukka frå tildeling av utjanningsmandat. Vi ynskjer derfor ikkje at det skal inn- førast ei sperregrense for ordninga.

Arbeidarpartiet seier i sine merknader at Sametinget sjølv skal bestemma sine egne valreglar. Det er ein freistande tanke, men vi meiner at det er Stortinget som lovgjevar som må ta endeleg ansvar for utforminga av alle valreglar her i landet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [21:40:48]: Kom- munalkomiteens flertall har tidligere pekt på at valgord-

ningen for Sametinget bør sikre større samsvar mellom stemmer og antall representanter som blir valgt. Flertallet i komiteen har også tidligere understreket at det er uheldig at det er en så lav kvinnerepresentasjon i Sametinget. Her har vi også sett en negativ utvikling, som det er grunn til å peke på, og det er grunn til, ikke minst, å understreke viktigheten av at det legges til rette, både fra partienes side og myndighetenes side, slik at man kan få en jevnere kjønnsrepresentasjon.

Det er grunn til å merke seg at Sametinget har ønsket å bøte på disse forholdene ved at det bør innføres utjevningsmandater, og at utjevningsmandatene bør forbeholdes det underrepresenterte kjønn inntil man når 40 pst. representasjon fra begge kjønn.

Det grunnleggende prinsipielle spørsmål som må vurderes i dag, er nettopp om det er Stortinget som er best egnet til å vurdere hva som er mest representativt for den samiske befolkning, eller om det er den samiske befolkning selv som må avgjøre hva som er mest representativt for befolkningen.

Arbeiderpartiet mener for sin del at når det gjelder spørsmål om valgordningen for Sametinget, herunder spørsmål om avgrensning av stemmeretten, valgkretsinnstilling, mandatfordeling og også spørsmålet om utjevningsmandater, sperregrense og tiltak for å sikre en jevnere representasjon av kjønnene, er det prinsipielt riktig at den samiske befolkningen selv, gjennom deres folkevalgte organ, bestemmer.

Arbeiderpartiet mener derfor at den grunnleggende målsettingen om at samene, gjennom Sametinget, selv skal bestemme over saker som spesielt angår den samiske befolkningen, oppfylles best ved å la Sametinget selv ha myndighet over disse spørsmålene, selv om den formelle beslutning selvsagt må treffes her i Stortinget.

Arbeiderpartiet har i tråd med dette sluttet seg til Sametingets forslag om at det bør innføres fire utjevningsmandater, at disse forbeholdes det underrepresenterte kjønn inntil hvert kjønn oppnår minst 40 pst. representasjon, og at det skal være en sperregrense på 4 pst. for å oppnå utjevningsmandat.

Så forutsetter vi at departementet må fastsette nærmere regler. Vi legger til grunn at ved anvendelse av sperregrense skal man legge til grunn som enhet de politiske grupperinger som ellers i Sametinget klart og i enhver sammenheng defineres som gruppe. Vi forutsetter at kåringen av representanter, valgt som utjevningsmandat, skjer som ved fordeling av utjevningsmandat ved stortingsvalg. Vi legger til grunn at den kandidat anses valgt som ved valgoppgjøret står på fremste plass av de ikke allerede innvalgte kandidatene på listen, men likevel slik at dersom et av kjønnene ikke har minst 40 pst. av plassene i tinget, skal det for det siste utjevningsmandatet være den fremste kandidat blant kandidatene av det underrepresenterte kjønn som anses valgt. Tilsvarende blir det for utjevningsmandat nr. 3, nr. 2 og eventuelt også nr. 1, i den utstrekning det er nødvendig for å nå opp til minst 40 pst. representasjon fra begge kjønn.

På dette grunnlag tillater jeg meg å anbefale komiteens tilråding.

Hans Kristian Hogsnes (H) [21:45:06]: Det er bred enighet om at dagens valgordning for Sametinget fører til svært store forskjeller i antall manntallsførte og antall stemmer bak hver representant. Derfor er det et mål å få til en valgordning med større samsvar mellom stemmer og antall representanter som blir valgt. Jeg er kjent med at Sametinget mener at det er Sametinget selv som skal bestemme sine valgeregler, men jeg har altså det prinsipielle syn at det er Stortinget som lovgiver her i landet som også må ta det endelige ansvaret for utformingen av lovverket.

Høyre støtter forslaget om innføring av en ordning med fire utjevningsmandater til Sametinget til de fire valgkretsene som oppnår flest godkjente stemmer ved valget.

Høyre er også enig med Regjeringen i at man ikke bør regulere ved lov kjønns sammensetningen i et folkevalgt organ som Sametinget. Etter min mening bør partiene og valglistene ha hovedansvaret for å sikre en best mulig kjønnsbalanse. Jeg vil vel også påpeke at en ordning der utjevningsmandatene forbeholdes det underrepresenterte kjønn, ikke vil være tilstrekkelig for å sikre reell likestilling. En slik ordning kan tvert imot bli en sovepute, slik at innsatsen som må til for å få kvinner representert på lik linje med menn, uteblir. I verste fall kan jo det innebære at kjønnsbalansen blir forverret.

Selv om Sametinget har gitt et råd i retning av en slik ordning, vil jeg vise til at det var et betydelig mindretall i Sametinget som gikk imot dette vedtaket.

Fra Høyres side vil vi heller ikke støtte forslaget fra Sametinget om en sperregrense på 4 pst. for tildelingen av utjevningsmandater. Det vil kunne utelukke lokale lister med stor oppslutning fra ordningen.

Jeg er også tilfreds med at Regjeringen varsler at den vil bidra med en større og mer helhetlig utredning om Sametingets valgordning, og at eventuelle lovendringer kan komme på plass før valget i 2009.

Jeg tillater meg på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti å fremme mindretallsforslaget som er gjengitt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Hans Kristian Hogsnes har tatt opp det forslag han refererte til.

Torbjørn Andersen (FrP) [21:47:30]: Jeg bad om ordet i denne saken for å gi en svært kort kommentar fra Fremskrittspartiets side. Jeg vil vise til Fremskrittspartiets merknader i innstillingen om at vi primært går imot hele lovforslaget, men at Fremskrittspartiet subsidiært vil stemme for forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Utover dette har jeg ikke noe behov for å ta del i denne debatten vedrørende selve innholdet, men etter en samlet helhetsvurdering har Fremskrittspartiet altså funnet å kunne gi subsidiær tilslutning til Regjeringens forslag i denne saken.

Med denne klargjøringen vedrørende voteringen finner jeg ikke noen grunn til å forlenge debatten for mitt vedkommende.

Karin Andersen (SV) [21:48:33]: For SV er det et prinsipielt viktig spørsmål å sikre at begge kjønn er like-

verdig representert i folkevalgte organer. Det er vårt utgangspunkt i denne saken. SV er ikke fremmed for å bruke virkemidler for å få det til, og vi har sett at det har vært nødvendig å gjøre det i andre situasjoner for å få en balanse som ikke er der.

Kvinnerepresentasjonen i folkevalgte organer er lav. Det er den også i Stortinget, men her har vi ingen slike regler. De fleste partier tar ansvaret for dette og sikrer noenlunde lik representasjon, men det er ett parti som ikke gjør det, og det er det som vipper kjønnsbalansen i Stortinget i dag, og som gjør at vi ikke har tatt noen skritt framover de siste årene. Det er leit.

I Sametinget har den lave kvinnerepresentasjonen vært særlig synlig, men også i Sametinget har de partiene og gruppene som stiller liste, sjølsagt et politisk ansvar for å sikre at kvinnerepresentasjonen blir bedre enn i dag. Sjølv om Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet står sammen om forslagene om at de fire utjevningsmandatene skal gis til det underrepresenterte kjønn, opp til 40 pst. representasjon, betyr jo ikke det at jeg tror at dette er det eneste virkemiddelet som skal til for å løse dette. Fire representanter er jo i utgangspunktet ganske lite da, så jeg vil også slutte meg til dem som advarer mot at dette kan bli en sovepute.

Det Sametinget som har bedt om slike regler, er også sammensatt av representanter fra de listene hvor man ikke har greid å prioritere kvinner ved sine nominasjoner. Det er en utfordring som jeg mener vi bør peke ganske sterkt på, fordi man har flere arenaer der man skal sikre dette. I tillegg har Regjeringen gjennom forskrift gitt Sametinget mulighet til å underkjenne lister som ikke har 40 pst. representasjon av begge kjønn. Det er et virkemiddel som jeg mener og håper Sametinget tar i bruk, for det er faktisk et kraftigere virkemiddel enn å sikre de fire utjevningsmandatene til det underrepresenterte kjønn.

Argumentet om at slike virkemidler ikke er tatt i bruk i andre folkevalgte organer, blir brukt mot det å gå inn på dette nå. Jeg kan for så vidt forstå det hvis man ikke ønsker å bruke virkemiddelet, men SV oppfatter det sånn at når Regjeringen har gitt Sametinget en mulighet til å underkjenne lister som ikke har 40 pst. av hvert kjønn, er det en prinsipiell åpning for også å tenke slik i forhold til andre folkevalgte organer, hvis vi ikke oppnår likestilling på annen måte. Det kan jo ikke være sånn at man holder seg til ett prinsipp i forhold til Sametinget og til andre prinsipper i forhold til andre folkevalgte organer. Så fra SVs side føler vi en forpliktelse til å gå videre med dette og se på hvordan vi gjennom slike ordninger kan sikre bedre kvinnerepresentasjon også i andre folkevalgte organer.

I realiteten er dette en prøveordning, fordi hele valgordningen skal evalueres og legges fram på nytt før neste valg til Stortinget og Sametinget. Derfor synes vi også det er mindre betenkelig å skulle fremme et slikt forslag som Sametinget nå sjølv ber om, for å få testet det ut. Det er litt leit at vi ikke får gjort det, for da hadde vi vært en erfaring rikere, både Sametinget og vi.

Til slutt til spørsmålet om det er Stortinget eller Sametinget som skal vedta Sametingets valgordning. SV vil

lytte til hva Sametinget mener, men vi mener prinsipielt at det er Stortinget som skal vedta valgordningen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [21:53:39] (leiar i komiteen): Det overordna prinsipielle spørsmålet her er om det er Sametinget eller Stortinget som avgjer Sametingets valreglar.

Frå Senterpartiets side tek vi til etterretning at det er Stortinget som gjer det endelege vedtaket, men vi har i tidlegare innstilling gitt vårt råd til Regjeringa om å lytta til kva Sametinget sjølv føreslår.

Vi synest det er bra at Sametinget no fremmar forslag om å retta opp den skeive kjønnsbalansen som er i Sametinget. Vi veit av erfaring at det i andre folkevalde organ utan tvil har vore nødvendig å ha eit visst regelverk. Det kan ikkje vera nokon særleg diskusjon om at både kvotering og det å stilla krav til kjønnsbalanse på listene har fungert, så vel som det er nødvendig med praktisk tilrettelegging for den enkelte som skal inn i politisk arbeid.

Så til dei tre andre viktige spørsmåla. Det eine gjeld fire utjammingsmandat. Senterpartiet støttar sjølv sagt det. Men vi er òg einige med Arbeidarpartiet og SV i at det er Sametingets råd når det gjeld fordelinga av desse, som skal følgjast.

Det neste spørsmålet er om det skal vera ei sperregrense, og kvar ho i tilfelle skal gå. Vi støttar Sametinget òg der, at det er ei nedre sperregrense for oppslutning på 4 pst. for å få del i desse fire mandata.

Så til det tredje spørsmålet, om ein skal reservera utjammingsmandat for det underrepresenterte kjønn inntil ein oppnår 40 pst. representasjon frå kvart kjønn. Vi står i lag med Arbeidarpartiet, SV og Sametinget om det.

Det er jo kuriøst at forslaget frå fleirtalet i komiteen, som er i samsvar med Sametingets ynske, vert nedstemt i dag, mens det partiet som ynskjer å leggja ned Sametinget, og som sjølv ikkje har noko engasjement for å betra kvinnerepresentasjonen i folkevalde organ, iallfall ikkje formelt, er dei som avgjer denne saka i dag med si subsidiære røysting.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 400)

S a k n r . 5

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om lov om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) (Innst. O. nr. 60 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 44 (2004-2005))

Kjell Engebretsen (A) [21:57:38] (ordfører for saken): Stortinget vedtok en ny valglov i 2002. Denne nye loven regulerte valgene til kommunestyre og fylkesting i 2003. Kommunaldepartementet har gjennomført en evaluering av disse valgene, med særlig oppmerksomhet rettet mot den praktiske gjennomføringen.

I Ot.prp. nr. 44 foreslår Regjeringen visse endringer i loven basert på de erfaringer og de funn de har gjort gjennom sin evaluering. Det dreier seg om en del områder. Det

dreier seg om registrering av politiske partier. Det dreier seg om velgere med nedsatte sjelsevner eller nedsatt bevissthet, assistanse ved avgivelse av stemme, stenging av valglokale, uttrekk av listestemmer, mandatfordeling på valgdistriktene når det er samme fordelingstall, osv. En del slike ting er lagt inn her. Det dreier seg også om utdypninger, forklarende bestemmelser og presiseringer.

Hvis jeg får lov til å komme med et par stikkord for enkelte av disse områdene, vil jeg nevne at når det gjelder registrering av politiske partier, foreslås det nå å ta denne registreringen ut av Enhetsregisteret. Grunnen til det er at de fordeler man trodde lå i en slik registreringsform, ikke slo til. I stedet gjenopprettet partiregisteret.

Når det gjelder mennesker med svekkede sjelsevner eller nedsatt bevissthet som kommer til valglokalene, foreslår vi nå at bestemmelsen om behandling av stemmer avgitt av disse, som man altså antar lider av nedsatte sjellege evner eller nedsatt bevissthet, blir opphevet.

Når det gjelder stenging av valglokalene, gjelder, som i dag, at de skal stenges på et gitt tidspunkt, men at velgere som befinner seg utenfor lokalet, som står i kø og venter på å komme inn, og som er der på det tidspunktet, skal slippe inn og stemme. Da blir det vel slik at en av valgfunksjonærene går ut og markerer hvor køen slutter på det aktuelle tidspunktet.

Dersom det etter et valg skulle oppstå den situasjon, ved fordeling av mandater eller utjevningsmandater, at det er samme fordelingstall, samme stemmetall eller samme kvotient, foreslås det at dette skal avgjøres gjennom loddtrekning.

Når det gjelder klageorgan, skal Stortinget være klageinstans når det gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme, mens Riksvalgstyret er klageinstans for de øvrige klagene. Kommunaldepartementet vil forberede saken for Riksvalgstyret og påse at Riksvalgstyrets vedtak blir oversendt til Stortinget.

Når det gjelder stryking av kandidater ved stortingsvalg, er det en ordning som har eksistert ganske lenge, men etter dagens bestemmelser kan dette kun skje gjennom at man stryker over navnet, noe som ikke lar seg registrere av optiske lesere, som nå er tatt i bruk. Derfor finner man altså grunn til å foreslå en ordning hvor man eksempelvis kan sette et kryss ved siden av navnet, eller noe annet som kan registreres av slike lesere. Det som blir bestemt, kommer til å framgå som en anvisning på stemmeseddelen, og så får folk gjøre det som denne anvisningen sier.

Nå er det slik at loven gir ingen presis anvisning når det gjelder konsekvensen av disse strykningene. Men det er en sikker forståelse at dersom en kandidat blir strøket av mer enn 50 pst. av stemmegiverne på den aktuelle listen, gir dette et utslag. Rent teoretisk, om en kandidat skulle bli strøket av eksakt 50 pst. av stemmegiverne, antar vi at loddtrekning vil være en rimelig forståelse av Stortingets mening med denne bestemmelsen.

Ved siste valg til kommunestyre og fylkesting ble loven endret slik at kumuleringer også kunne gjøres på fylkestingslistene. Kommunaldepartementets undersøkelser viser at 98, 8 pst. av fylkestingsrepresentantene ble valgt

inn i den orden de var satt opp fra partienes side. Nå betyr ikke dette at ordningen var uten interesse for velgerne. Det er relativt mange – hele 23 pst., har departementet funnet ut – som foretok rettinger på listene. Men effekten av disse rettelsene ble svært liten.

En enstemmig komite mener at de resultatene vi kan se av den foreløpige evalueringen, er interessante, og vi imøteser den endelige rapporten. På grunn av den korte tiden det er igjen til kommende stortingsvalg, og at det fremdeles er begrenset erfaring med personstemmer, anbefales det at behandlingen av spørsmål om personstemmer ved stortingsvalg skal utsettes til etter fylkestingsvalget 2007.

Til slutt: Det er en enstemmig komite som står bak denne meget kompliserte innstillingen.

Statsråd Erna Solberg [22:03:33]: Bare noen korte merknader.

Jeg har lyst til å understreke at jeg er glad for at kontroll- og konstitusjonskomiteen er enig i at erfaringene fra kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2003, evalueringen av valgene og høringsrunden har vist at det er nødvendig å justere valgloven på enkelte punkt. Det var mye støy i etterkant av 2003-valget, med nye lovregler, nye systemer. Jeg husker sågar at en av mine tidligere universitetslærere mente at vi nå burde innføre en ordning med valgobservatører i Norge, på grunn av det.

Jeg er også glad for at komiteen deler departementets syn på viktigheten av at valgordningen holdes mest mulig stabil, av hensyn til både den enkelte velger og de mange valgmedarbeidere som skal stå for gjennomføringen av valget. Mye av sårbarheten, viser det seg, dreier seg om endringer i valgreglement og valgssystem. Man må sørge for at de som skal gjennomføre valget, kan reglementet godt nok. Det er altså ikke mangel på retningslinjer som først og fremst gjorde at det ble noen problemer med både valglister og annet, men kanskje at retningslinjene ble fulgt opp. Det er mengden av endringer på én gang som av og til medfører et problem. Derfor er jeg også glad for at vi får disse endringene som nå skal tre i kraft, i gang så raskt at vi får dem med i opplæringen av valgmedarbeiderne, for vi har skjønt at opplæring av valgmedarbeidere er viktig.

Når det gjelder spørsmålet om velgerpåvirkning, viser jeg bare til saksordførers innlegg. Vurderingen så langt viser at det ble ikke noen særlig store prioritetsendringer på fylkestingslistene. Ved kommunestyrevalgene har personstemmer betydning, selv om det er slik at de i hovedsak bare får betydning hvis partiene tillater dem å ha betydning, det vil si hvis partiene avstår fra å kumulere så mange at det reelt sett opphever muligheten til velgerpåvirkning.

Jeg er enig i at vi ikke skal komme tilbake igjen med spørsmål om personstemmer ved valg til Stortinget før etter fylkestingsvalget i 2007, men personlig er det min oppfatning at det ville styrket det norske demokratiet betydelig. Jeg tror det ville endret politikken på en del områder, og det ville krevd en annen type aktivitet fra enkeltrepresentanter – fra den innadvendte partiaktiviteten til den utadvendte aktiviteten – og kanskje også gjort noe

med maktforholdene i politiske partier, noe som jeg ikke ville synes var unaturlig. Derfor har jeg alltid vært varm tilhenger av personvalg. Det er også avhengig av hvor tersklene er, før det slår inn, før det reelt sett vil ha virkninger som i fremtiden kommer til å være betydningsfulle.

Når det gjelder evalueringen av valget i 2003, ser jeg at komiteen har tatt til etterretning våre merknader om evalueringen. Det gjelder både oppslutning av forhåndsstemming og vurdering av de nye, enkle reglene om forkasting og godkjenning av stemmesedler, og at vi bør avvente Lokaldemokratikommisjonens tilrådning vedrørende lovendringer på områder knyttet til valgdeltakelse. Så vil vi også gjøre det vi tidligere har snakket om i Stortinget, sørge for en sterkere fokusering på gjennomføringen av valget også for ulike sårbare grupper, i form av informasjonstiltak knyttet til valget nå til høsten og også i fremtiden. Siden det er første gang at valg til Stortinget og Sametinget foregår etter et nytt regelverk i år, kommer vi også til å lage en husstandsbrosjyre som skal oversettes til flere språk, i tillegg til tv- og radiosjots og annonser, for å nå frem. I tillegg legger vi opp til en informasjonskampanje som særlig er rettet mot førstegangsvelgerne, og vi samarbeider med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om brosjyrer til elevene i videregående skole i forbindelse med skolevalgene. Vi håper at det skal bidra til å øke valgdeltakelsen blant unge velgere, samtidig som jeg nok mener at det først og fremst er vi som politikere som har den viktigste oppgaven i å engasjere folk til å gå og stemme på oss, og ikke at det er departementets informasjonstiltak som kommer til å mobilisere massene til urnene til høsten. Der tror jeg det først og fremst er evnen til å gjøre politikken interessant og relevant som er den største utfordringen for oss.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 2)

S a k n r . 6

Innstilling fra næringskomiteen om lov om skogbruk (skogbrukslova) (Innst. O. nr. 61 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 28 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til sakens ordfører fra Arbeiderpartiet og 5 minutter til hver av de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletiden.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Aud Gaundal (A) [22:09:22] (ordfører for saken): Innst. O. nr. 61 til Ot.prp. nr. 28 for 2004-2005, om skogbruksloven, viser at det er et stort flertall som ønsker

at skogen skal være en viktig næringsvirksomhet også i framtida.

Behandlinga i komiteen viser at det stort sett er stor enighet om loven og lovens intensjon. Komiteens flertall er noe uenig når det gjelder behovet for en egen miljøforskrift, men det vil jeg komme nærmere tilbake til seinere i mitt innlegg.

Komiteen viser til at det i Ot.prp. nr. 28 blir foreslått at eksisterende lov av 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern ikke lenger skal gjelde, og at den nye loven skal erstatte denne. I proposisjonen foreslås det også å oppheve lov av 9. juni 1939 om husbruksskog og lov av 9. november 1956 om avgift på skogsvirke til fremme av fellestiltak i skogbruket. Komiteen understreker at dette er en oppfølging av St.meld. nr. 17 for 1998-99, jf. Innst. S. nr. 208 for 1998-99.

Komiteen er helt enig i at det er behov for å endre loven, både i forhold til innhold og i forhold til språk. Loven blir også klarere i forhold til saksbehandling og forvaltning. Og det er bra, da vi vil ha forenklinger på områder der det er mulig å få det til.

Slik departementet har utarbeidet loven, mener komiteen at til tross for lovens omfattende innhold er den både god og oversiktlig beskrevet.

Komiteen understreker at skognæringa fortsatt skal være en næring med frihet under ansvar, men ser at næringa har flere hensyn å ta – i hovedsak er det skogen som næringsgrunnlag og skogen som rekreasjon.

Komiteen er bekymret for fornying av skogen. Det er bekymringsfullt at skogplantinga har gått så sterkt tilbake. Skog er langsiktig investering for høsting til neste generasjoner. Det er ikke bra at omfanget av tilplantet areal i 2002 var på nivå med tilplanting midt på 1950-tallet. Vi er helt avhengig av at vi gjør en god våronn før vi høster, og slik er det også i skogbruket. Derfor må vi ha som mål å få større tilplanting.

I og med at skogen er en så stor leverandør av råstoff til vårt næringsliv, som i aller høyeste grad også betyr distriktpolitikk, er det ønskelig at vi får større avvirkning. Over lang tid har vi ligget på en avvirkning på ca. 10 mill. kubikk, men er nå nede i 7-8 mill. kubikk. Det er komiteens klare ønske at en burde få til større uttak, ikke minst for å sikre næringsvirksomheter råstoff.

Komiteen er sjølsagt klar over at det må være lønnsomt for skogeieren å drive skogen, både som driver og som miljøforvalter. Framtidens skogeiere vil være både kvinner og menn. Organisasjonen «Jenter i Skogbruket» påpeker at det må legges til rette for at både kvinner og menn kan ha arbeid i og inntekt fra skogen. Komiteen slutter seg til den intensjonen. Det skulle bare mangle, vil noen si, men prosjektet «Jenter i skogen» viser at det lønner seg å jobbe bevisst i en næring som så langt er dominert av mannskultur.

Komiteen har merket seg at departementet mener at den nye loven vil gi en helhetlig tilnærming til de skogpolitiske utfordringene og klarere rammer for eierens forvaltningsansvar og være et bedre verktøy for skogbruksmyndighetene.

Komiteen har kommet med en del innspill under behandlinga av loven. Alle partier har vært enige om at formålsparagrafen ble noe endret. Det er derfor lagt vekt på at formålsparagrafen må gjenspeile et ønske om at skognæringa fortsatt skal ha en vesentlig plass i verdiskapinga av råstoffet som skogen gir. Det å sikre aktiv, lokal og nasjonal verdiskaping har derfor vært vesentlig, og komiteen tilrår § 1 endret i tråd med dette.

Komiteens flertall er enig i at det må legges til rette for forynging innen tre år etter at hogsten har skjedd, slik departementet foreslår. Komiteen har imidlertid sagt at denne fristen kan utvides til fem år hvis det ut fra klimatiske og lokale forhold er forsvarlig.

Jeg sa innledningsvis at det var stor enighet om loven, men da med ett unntak, og det gjelder behovet for en egen miljøforskrift. Her har komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet et annet syn. Vi viser til at alle de som gjennomfører skogsdrifter og tømmeromsetning, er miljøsertifisert etter ISO 14001-standarden. Levende Skog-standarder for bærekraftig skogbehandling er lagt til grunn. Det er også slik at alt tømmer som skal omsettes via offentlige kanaler, må ha utarbeidet miljørapport før hver eneste skogsdrift.

Alt i alt mener vi som er i dette flertallet i komiteen, at det vil gi et dobbeltbyråkrati å innføre en slik miljøforskrift, likeså at en kan komme i den situasjon at enda mindre avvirkning blir resultatet.

I merknaden fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti er det sagt at miljøforskrift ikke må føre til økt byråkrati. Etter mitt syn blir dette svært vanskelig, da en må forutsette at hensikten med å innføre miljøforskriften er å få en strengere praksis enn i dag. Da må jo forskriften medføre en eller annen søknad eller en melding med bekreftelse på et eller annet, og at en får en oppfølging med kontroll og rapportering. Da blir det etter min mening økt byråkrati.

Dette flertallet, som Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet representerer, ønsker at vi kan bruke det allerede eksisterende byråkrati til å videreutvikle næringsmulighetene innenfor skogbruket, ikke til passiv kontroll, men aktiv næringsveiledning. Da vil det være en mulighet for at mange distriktsarbeidsplasser blir opprettholdt og kanskje videreutviklet med bakgrunn i råstoff fra norske skoger.

Med dette tar jeg opp komiteens tilråding.

Ivar Kristiansen (H) [22:15:49]: Jeg tillater meg å ta opp mindretallsforslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, som er gjengitt i innstillingen.

Det er en virkelig perspektivrik næring vi har til behandling i dag. Selv om dette har vært en næring som de siste år har vært preget av en betydelig stagnasjon, ser vi tendenser til at svært mange piler nå peker oppover. Det skal vi tross alt være glad for. Det blir meldt om betydelig hugstaktivitet i norske skoger for tiden. I enkelte svært drivverdige områder ser vi faktisk en rekordavvirkning, og man må tilbake til 1950-tallet for å finne lignende aktivitet. Det skyldes mange forhold, bl.a. de generelt øko-

nomisk forbedrede rammevilkår, som også skogbruksnæringen tar del i, det skyldes økte priser, og vi ser også et kraftig fall i virkesimport fra Baltikum. Dette er en positiv tendens, som jeg synes vi er nødt til å gripe fatt i, noe jeg mener vi gjør gjennom behandlingen av denne saken.

Det er rimelig opplagt for alle at norsk skogbruksnæring har et betydelig uutnyttet potensial. Vi får ta innover oss at det uutnyttede potensialet må vi fokusere kraftigere på. Det er mye å ta fatt i. Det er selvfølgelig en næring som preges av svært mange spredte og små eiendommer. Av de 119 000 skogeieendommer i Norge er bare et fåtall av såkalt drivverdig størrelse, og det er altfor få eiendommer som er store og robuste nok til å levere avvirkning. Det tyder på at vi må ta den næringsmessige biten rundt skogbruksnæringen enda mer på alvor og i større grad stimulere næringen slik at den kommer opp på et svensk/finsk nivå når det gjelder avvirkning. Vi kan langt fra si oss tilfreds med å være nede på et nivå på mindre enn 50 pst. uttak i forhold til den tilmålte tilvekst, når vi ser at våre naboland, som virkelig er stormakter på dette området, ligger på et prosenttall rundt 75.

Saksordføreren var inne på miljøforskriften som tema. Jeg likte veldig mye av det jeg hørte, om fare for økt byråkrati når man fremmer forslag om forskrifter og nye lover, og de virkninger dette kan få. Jeg går ut fra at dette er en holdning som vil være gjeldende også på andre områder, hvor man ikke sjenerer seg for å fremme en serie med slike forslag. Nå tror jeg ikke det er noen stor grunn til bekymring i dette tilfellet. Dette må anvendes på en positiv måte, og jeg tror at en konkurranseutsatt næring som preges av krav til miljømerking og opprinnelsesmerking, som er vant til å leve i og rundt Levende Skog-vignetten, er godt forberedt på å leve i harmoni med miljøbegrepet, føre var-prinsippet osv. Jeg tror, og har også statsrådets løfte om, at dette skal bli en forskrift som skal utarbeides i nær kontakt og forståelse med de berørte organisasjoner og næringer, og som sannsynligvis vil kunne fremstå som et pre for norsk skogbruksnæring.

Vi ser også tendenser til at forbedringen av skogavgiftsordningen gir resultater. Jeg tror også det er nødvendig at både Treprogrammet og mer aktivt arbeid rundt bioenergiutvikling innenfor skog- og landbruk må få en mer sentral plass også i behandlingen av jordbruksavtalen og i dialogen mellom stat og de berørte parter. Vi ser eksempelvis hvordan bioenergisektoren er blitt virkelig en gigant i utnyttelse i våre naboland, og potensialet i Norge er langt på vei det samme. Vi ser også hvordan skogbruksnæringen er blitt svært flink til å få på plass alternativ utvikling og attåtnæringer som er betydelige innslag i inntektsbildet i norsk skogbruksnæring.

Presidenten: Representanten Ivar Kristiansen har tatt opp det forslag han refererte til.

Øystein Hedstrøm (FrP) [22:21:17]: Stortinget og Regjeringen har ved flere anledninger de siste årene uttrykt bekymring for den lave aktiviteten i skogbruket. Ved behandlingen av skogmeldingen ble det uttrykt bekymring for de siste årenes lave aktivitet i næringen over leng-

re sikt. Investeringene faller bl.a. på grunn av lavere av-
virkning, reduserte inntektsmarginer og usikkerhet om
fremtidige inntekter, samtidig som konkurransen øker, het
det da. Dette følges opp i forbindelse med statsbudsjettet
for 2005, der utfordringen i skognæringen beskrives slik:

«Den største utfordringen i skogbruket videre fram-
over er å bedre lønnsomheten. Produkter og tjenester
fra skogbruket må gi større avkastning, og det krever
høyere foredling og økt markedsorientering i hele ver-
dikjeden.»

For å nå målet om økt aktivitet som ikke har en midler-
tidig karakter – tilfeldig oppsving – er det viktig å videre-
føre prinsippet om frihet under ansvar og i størst mulig
grad unngå ytterligere offentlige reguleringer som kan
virke aktivitetshemmende. Derfor er det gledelig at et
flertall i komiteen, alle partier utenom Sosialistisk Ven-
streparti, ønsker å spisse formålsparagrafen slik at den i
sterkere grad gjenspeiler den næringspolitiske verdiska-
pingen som skogen representerer.

Fremskrittspartiet vil motsette seg enkelte bestemmel-
ser i lovforslaget som kan svekke mulighetene for rasjo-
nell drift. Lovforslaget gir bl.a. i § 4 hjemmel for en
miljøforskrift. I innstillingen til skogmeldingen viste fler-
tallet i komiteen, som den gangen også inkluderte Høyre,
ved siden av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, til
samarbeidsprosjektet Levende Skog og de gode resultater
dette frivillige opplegget allerede da hadde medført. Disse
partier ville at departementet skulle vurdere resultatet av
en videreføring av dette frivillige prosjektet etter to år, og
så ta stilling til om det var behov for en miljøforskrift i
samband med en fullstendig gjennomgang av saksfeltet i
forbindelse med en ny skoglov. I tiden som har gått etter
dette, har miljøarbeidet fortsatt. Det har blitt supplert med
Landbruksdepartementets prosjekt Miljøregistreringer i
skog og videre implementert i sertifiseringsordninger som
følges opp av Nemko og Veritas. Dette er nå utgangs-
punktet for sertifisering av all organisert tømmeromset-
ning i Norge.

Fremskrittspartiet kan ikke se at det er tilkommet argu-
menter som skulle tilsi at standpunktene burde endres. Å
innføre en miljøforskrift vil være å underkjenne nærin-
gens massive miljøsatsing. Vi ønsker å støtte opp om en
videreføring av skognæringens aktive miljøarbeid frem-
for å innføre en miljøforskrift.

I forslaget til ny skoglov foreslås også en innskjerping
av foryngelsesplikten. I § 6 første ledd heter det at nød-
vendige tiltak for å legge til rette for forynging skal settes
i gang innen tre år etter at hogsten er skjedd. Fremskritt-
partiet mener at en skjerpning av foryngelsesplikten er å
bevege seg bort fra prinsippet om frihet under ansvar. Hel-
digvis går hele komiteen inn for å utsette fristen til fem år.
Selv om de øvrige partier setter visse betingelser for fristen,
er det et langt skritt i riktig retning.

Fremskrittspartiet fremmer et forslag om å gjøre fem-
årsfristen generell. Det finnes faglige grunner for å avven-
te foryngelse i fem år. Gransnutebille, som er en sterk ska-
degjør på granplanter, trekkes eksempelvis mot lukten
av hogstavfall. I utsatte områder venter man gjerne om lag
fem år med å plante for å unngå biller. Nå som sprøyte-

middelet som brukes i planteskolene for å gi planter be-
skyttelse mot slike biller, ikke lenger blir tillatt, har man
få andre muligheter enn å la hogstflaten ligge noen år før
tilplanting. Andre tilfeller kan være at man forventer na-
turlig foryngelse på noe lengre sikt enn tre år. Dette kan
ikke trekkes i tvil rent faglig, fordi det ikke finnes fasit-
svar. Da må det være opp til den enkelte skogeier basert
på vitenskap og erfaring å forvalte egen eiendom slik han
mener er forsvarlig.

Når det gjelder meldeplikten, har alle partier, utenom
SV, gått inn for å sette en tidsbegrensning for å avbryte
planlagte tiltak som hogst eller foryngelse og stell av
skog. Dette er svært positivt fordi det bedrer næringens
handlefrihet og fleksibilitet. Hadde Regjeringens lovfor-
slag gått igjennom, ville det sterkt redusert skogeierens og
skogentreprenørenes muligheter for raske tilpasninger til
endringer i tømmermarkedet eller driftsforhold.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag referert i innstil-
lingen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har
tatt opp det forslaget han refererte til.

Inge Ryan (SV) [22:26:39]: SV er et parti som i lik-
het med andre er opptatt av skogen, men i tillegg holder to
av våre store forbilder til i skogen. Den ene er Ole
Brumm, som holder til i Hundremeterskosten, og den and-
re er Robin Hood, som holder til i en annen skog. Det gjør
at vi har lang tradisjon og god innsikt i forhold til den be-
tydningen skogen har på mange områder i samfunnet. Og
det er egentlig det denne saken handler om. Den handler
om at skogen har en verdi på veldig mange områder, noe
som krever at man har en bred tilnærming til hvordan man
behandler en så viktig ressurs.

Konflikten man da møter, er konflikten mellom næring
og miljø. Jeg syns at departementets forslag til ny skoglov
ivaretar dette på en veldig god måte. Vi i SV syns det er
veldig positivt at man har fått inn en miljøforskrift. Vi
syns også det er veldig bra at den kommer ut på høring,
slik at de som blir berørt av en slik miljøforskrift, får sjan-
sen til å være med på å utforme den. For på den måten kan
vi unngå at man får konflikter i ettertid, ved at folk faktisk
har sjansen til å være delaktig og til å få lov til å si sin me-
ning om hvordan dette skal utformes.

Sjøl om representanten Hedstrøm pekte på at SV ikke
var så opptatt av næringsbiten, er vi opptatt av at det må
drives næring i skogen. Vi har i alle år tatt ut betydelige
ressurser fra skogen – ressurser som har blitt brukt både
til å produsere papir, til å produsere tømmer og andre ting.
Derfor er det også viktig at man fortsetter med det i fram-
tiden. Men vi må innse at en del av de uttakene som har
foregått, har foregått på en slik måte at det har skadet mil-
jøet. Derfor er det nødvendig at man skjerper inn dette
med meldeplikt, slik at de som er berørt av det, har sjan-
sen til å protestere og si fra dersom det foregår uttak som
ikke er bra i forhold til de miljøutfordringene som vi har i
skogen.

Jeg tror at skogen i framtiden fortsatt vil bidra til viktig
næringsvirksomhet, sjøl om vi antakelig vil få en dreining

etter hvert. Jeg tror at vi vil få mer og mer bioenergi ut av skogen. Vi vet jo at det er ett av de områdene der vårt naboland Sverige har vært veldig flinke. Jeg tror også at vi i Norge etter hvert vil finne måter å ta ut bioenergi på som gjør at vi får aktiv bruk av skogen på det området.

Avslutningsvis vil jeg si at når man nå skal begynne å praktisere nye miljøforskrifter, er vi i SV opptatt av at den dialogen som på en måte er intensjonen bak disse forskriftene som skal ut på høring, videreføres. Vi ser altfor ofte at vi kommer i en konflikt mellom næring på den ene siden og miljø på den andre siden som ofte kan være unødvendig. Dersom man da legger til rette for en dialog i en tidlig fase, er det lettere å unngå unødvendige konflikter.

Jeg tar opp de forslagene som SV har fremmet.

Presidenten: Representanten Inge Ryan har tatt opp de forslagene han refererte til.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [22:30:31]: I dag blir ei ny lov om skogbruk vedteket til erstatning for ei lov heilt frå 1965, ei lov frå 1939 og ei frå 1956.

Skogen er ei kjelde til verdiskaping og sysselsetjing og ein heilt sentral faktor for å ta vare på jord- og vassressursar og biologisk mangfald. Skogen byr på verdiar for rekreasjon og friluftsliv, som er viktig for helse og trivsel. Skogen inneheld også mange kulturminne og er ein viktig del av landskapsbiletet. Trevirke er ein fornybar ressurs. Skog og treprodukt bind store mengder karbon. Auka utnytting av skogen ved bruk av varige treprodukt kan erstatte produkt som har større klimagassutslepp i produksjon eller bruk. Innafor rammene for berekraftig forvaltning er det også eit potensial for å auke utnyttinga av skogen til energiformål. Dette synest Kristeleg Folkeparti er viktig.

Formålet med lova skal vere å gi eit viktig signal til dei som driv næringsverksemd i skog, og til styresmakter på ulike nivå, om at skogbruksverksemd handlar om å få til ein balanse mellom økonomiske verdiar, miljøverdiar og sosiale og kulturelle verdiar. I komiteinnstillinga har ein kome med ei tilføyning i formålsparagrafen der ein presiserer den verdiskapinga som skogen representerer.

Lova legg opp til at skogeigar skal ha fridom under ansvar. Skogeigaren har såleis ansvaret for at alle tiltak i skogen blir gjennomførte i samsvar med føresegnene i skogbrukslova og forskriftene som blir gitt i medhald av lova. Skogeigaren skal etter forslaget også ha oversikt over miljøverdiane i eigen skog og ta omsyn til dei ved gjennomføring av alle tiltak i skogen. Departementet foreslår ein heimel for forskrift om kva som ligg i skogeigaren sitt miljøansvar. Dette får i dag fleirtal med støtte frå SV. Det er eg glad for.

Eg er noko overraska over at Arbeidarpartiet og Senterpartiet ikkje vil vere med og få ei miljøforskrift. Ein må ikkje undervurdere det miljøarbeidet som næringa har gjort. Eg vil her vise til merknadene som fleirtalet har i innstillinga, og også til innlegget frå Ivar Kristiansen og representanten frå SV, som nettopp gav sine kommentarar til denne miljøforskrifta. Forskrifta skal, som normalt, ut på høyring, slik at ein får inn synspunkt, og slik

at ein kan ha ein dialog, som også representanten Ryan var inne på.

Skogeigaren vil få plikt til å sørgje for forynging av ny skog etter hogst. Departementet foreslår ein frist på tre år for at skogeigaren skal leggje til rette for nødvendige tiltak for forynging av skog. Dette blir vedteke i dag, men med ei presisering om at fristen for forynging kan utsettast til fem år der det ut frå klimatiske og lokale forhold er forsvarleg. Departementet foreslår at forskriftsheimelen for frø- og planteforsyninga i skogbruket blir ført vidare i den nye lova.

Kristeleg Folkeparti meiner det er viktig at det blir lagt godt til rette for verdiskaping og produksjon av varer og tenester med basis i skogressursane. Det er viktig med ein langsiktig strategi for denne viktige næringa.

Odd Roger Enoksen (Sp) [22:34:53]: Som flere allerede har vært inne på, står norsk skognæring for både betydelig sysselsetting og en stor verdiskaping. Det er viktig med et lovverk som både bidrar til å opprettholde en høy aktivitet i skogbruket og sørger for at nødvendige miljømessige forhold ivaretas.

Jeg mener det lovforslaget som Odelstinget har til behandling i dag, i tilstrekkelig grad ivaretar begge disse hensynene. Loven er lagt fram på en ryddig måte. Med de presiseringer som et flertall i komiteen har gjort på en del vesentlige punkter, ivaretar loven disse hensyn på en god måte.

Det er ingen tvil om at aktiviteten i skogbruket kan økes betydelig. Skogplantesalget er redusert, og omfanget av tilplantet areal i 2002 er dessverre på nivå med det man hadde midt på 1950-tallet. Tilveksten i skogen er omtrent tre ganger så høyt som uttaket. Nå har aldri uttaket vært så høyt som tilveksten, men det er muligheter for en betydelig økning i uttak. Dagens nivå på uttak av tømmer er betydelig lavere enn det var for noen få år siden.

Jeg er hjertens enig med dem som sier at det er nødvendig at det blir tatt tilstrekkelig miljøsinn i forhold til skogsdrift. Men jeg er uenig i det som det sannsynligvis kommer til å bli flertall for her i salen i dag, at det er nødvendig med en egen miljøforskrift. Det arbeidet som er gjort fra næringens side på selvstendig grunnlag, er etter min oppfatning tilstrekkelig. Det er helt nødvendig både i forhold til markedsadgang og i forhold til den troverdighet som denne næringen skal ha, at man ivaretar miljøsinn på en god måte. Det mener jeg i hovedsak blir gjort i næringen. Selvsagt kan det finnes unntak, og selvsagt kan ting alltid bli gjort bedre. Det er også et ansvar som næringen har. Men det har over de siste årene skjedd store forbedringer på dette området. Derfor ser ikke Senterpartiet behov verken for en egen miljøforskrift eller en hjemmel til å gi en slik forskrift på dette tidspunktet.

Et flertall i komiteen, et mindretall i Stortinget, ønsker også å gjøre endringer i forhold til det loven sier om forynging, hvor det normalt skal være tre år. Senterpartiet mener på linje med Arbeiderpartiet at det ville være en fordel om man kunne ta større hensyn til klimatiske og lokale forhold enn det som ligger til grunn i loven.

(Enoksen)

Jeg er også fornøyd med at et stort flertall i komiteen begrenser kommunenes mulighet til å avbryte tiltak i forbindelse med planlagte prosjekt i skogen.

For øvrig slutter jeg meg til det som saksordføreren redegjorde for, der Senterpartiet og Arbeiderpartiet står sammen i innstillingen.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Lars Sponheim [22:38:30]: Regjeringen Bondevik I la fram skogmeldingen, St.meld. nr.17 for 1998-99, Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren, og regjeringen Bondevik II legger fram proposisjonen om en ny skogbrukslov. Jeg er glad for at vi har fått anledning til å sikre en viktig kontinuitet i dette arbeidet. Ved behandlingen av St.meld. nr. 17 tok Stortinget stilling til hvordan skogbrukspolitikken skulle være i årene som kommer. Når Stortinget i dag behandler ny skogbrukslov, er dette en oppfølging av den politikken som ble lagt til grunn, en oppfølging som etter min mening representerer en viktig milepæl i norsk skogpolitikk. Lovgivning er uttrykk for langsiktige veivalg, og dagens lov trådte i kraft for 40 år siden. Det bør være et mål for den loven som behandles i dag, at også den vil vise seg livskraftig i mange år.

Gjeldende skogbrukslov tar sikte på langsiktig ressursforvaltning. Beregninger viser at skogsektoren samlet sett har levert verdier til det norske samfunn som langt overstiger verdien av dagens oljefond. Utnytting av skogressursene har potensial for å skape større verdier enn i dag. Den nye loven må derfor ta sikte på at skogressursene og skogsektoren også framover bidrar til næringsvirksomhet og velferd for både oss og dem som kommer etter oss. Loven må følgelig ikke unødig hindre næringsvirksomhet med basis i skogressursene, men den må samtidig, i samspill med andre skogpolitiske virkemidler, sikre et fundament for helhetlig bærekraft som ivaretar både næringsmessige og miljømessige forhold. Forslaget til nye regler bygger på Stortingets merknader til skogmeldingen, og det er lagt hovedvekt på skogressursenes betydning for verdiskaping og miljø.

Jeg er glad for merknadene fra næringskomiteen viser at det også i dag er bred enighet om hovedlinjene i skogpolitikken. Jeg deler komiteens bekymring for det lave aktivitetsnivået i skogbruket, og jeg er enig med komiteen i at innpassing av miljøbestemmelser, enten dette gjøres i lov eller i forskrift, byr på vanskelige avveininger.

Jeg merker meg at det er ulike meninger i komiteen om å fastsette en slik miljøforskrift. Etter min vurdering bør loven suppleres med en miljøforskrift som danner et sikringsnett og setter minimumsrammer for miljøhensynet i virksomheten. Som det framgår av proposisjonen, skal imidlertid en slik forskrift ikke medføre nye byrder på skogeiere som aktivt følger opp skogbruksnæringens eget arbeid med miljøsertifisering. Forskriften om dette – om hjemmelen faller på plass i Odelstinget i dag – tar jeg i så fall sikte på å sende ut på høring før sommeren. Den skal ikke svekke motivasjonen for næringens frivillige

miljøinnsats, og de som er tilsluttet dagens sertifiseringsordning, vil tilfredsstille kravene i denne kommende forskriften. Jeg vil også legge vekt på å få fram et nytt regelverk om skogfond, det som i gjeldende lov heter skogavgift, slik at dette kan tre i kraft fra 2006.

Jeg er, som nevnt, glad for at vi har en bred oppslutning om dagens skogpolitikk. Dette gir et godt grunnlag for langsiktig og miljøvennlig næringsvirksomhet basert på et fornybart, miljøvennlig og i mange tilfeller vakkert råstoff. Slik utnytting av ressursene vil være til beste for landet og distriktene, og for dem som driver i næringen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 402)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da er vi klare til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Ulf Erik Knudsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak der man gjennomgår opplysningspliktreglene, sett i sammenheng med hva som allerede eksisterer i finansavtaleloven og kredittkjøpsloven, med sikte på at disse blir forenklet og samordnet, uten at endringene reduserer forbrukervernet.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett mv. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) mv.

I

I lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett mv. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav a skal lyde:

a) salg av varer og andre tjenester enn finansielle tjenester fra salgsautomater og automatiserte forretningslokaler

§ 2 bokstav c skal lyde:

c) auksjonssalg av varer og andre tjenester enn finansielle tjenester. Loven gjelder likevel når det er lagt opp til at budgivningen utelukkende skal skje ved fjernkommunikasjon, og gjelder annet enn brukte varer og særskilt tilvirkede gjenstander. Loven gjelder uansett når auksjonssalg skjer som ledd i en salgsutflukt arrangert av selgeren eller tjenesteyteren § 2 bokstav g og h oppheves.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a. Forholdet til annet regelverk

Loven medfører ingen begrensninger i krav til opplysningsplikt eller krav til avtalen som følger av andre regler.

§ 6 første ledd ny bokstav f skal lyde:

f) *finansiell tjeneste: enhver tjeneste som har karakter av bank-, kreditt-, forsikrings-, individuell pensjons-, investerings- eller betalings-tjeneste.*

Overskriften i § 7 skal lyde:

§ 7. *Opplysningsplikt før avtaleinngåelsen ved avtaler om varer og andre tjenester enn finansielle tjenester*
§ 7 fjerde ledd oppheves.

Ny § 7 a skal lyde:

§ 7 a. Forhåndsopplysninger ved fjernsalg av finansielle tjenester

I rimelig tid før forbrukeren blir bundet av en fjernsalgsavtale skal tjenesteyteren gi forbrukeren opplysninger om:

- a) *tjenesteyterens navn, organisasjonsnummer og ervervsmessige hovedaktivitet og tjenesteyterens geografiske adresse. Har en utenlandsk tjenesteyter en representant her i landet, eller tjenesteyteren for øvrig representeres overfor forbrukeren av en annen næringsdrivende, skal forbrukeren ha tilsvarende opplysninger om representanten,*
- b) *eventuelle godkjenningsordninger som virksomheten er underlagt og opplysninger om den relevante tilsynsmyndigheten,*
- c) *den finansielle tjenestens viktigste egenskaper,*
- d) *eventuelle særskilte risikoer knyttet til det finansielle instrumentet eller til operasjoner som skal utføres. Er tjenestens pris avhengig av svingninger i finansmarkedene, skal det opplyses om dette og om at historisk verdiutvikling og avkastning ikke kan brukes som indikator på framtidig utvikling og avkastning,*
- e) *den samlede prisen forbrukeren skal betale, inklusive provisjoner, gebyrer og alle skatter og avgifter som betales gjennom tjenesteyteren, og spesifisering av alle enkeltelementer i prisen. Kan det ikke opplyses om nøyaktig pris, skal det opplyses om utregningsgrunnlaget,*
- f) *at det kan finnes andre avgifter og/eller kostnader som ikke betales gjennom eller blir pålagt gjennom tjenesteyteren,*
- g) *eventuelle grenser for hvor lenge opplysningene er gyldige,*
- h) *ordninger for betaling og for oppfylling av avtalen,*
- i) *eventuelle særlige tilleggskostnader som belastes forbrukeren ved bruk av fjernkommunikasjonsmetoden,*
- j) *forbrukeren har angrerett eller ikke, den eventuelle angrefristens lengde, vilkår for å bruke angreretten,*

herunder hvilket beløp forbrukeren kan bli avkrevd ved bruk av angreretten,

- k) *hvordan angreretten kan brukes, blant annet hvilken adresse melding om bruk av angreretten kan sendes til, samt om følgene av å ikke bruke angreretten,*
- l) *avtalens korteste varighet for avtaler om løpende eller tilbakevendende finansielle tjenester,*
- m) *eventuelle rettigheter avtalen gir partene til førtidig eller ensidig å avslutte avtaleforholdet, herunder eventuelle vederlag som pålegges i henhold til avtalen i slike tilfelle,*
- n) *navnet på den medlemsstaten eller medlemsstatene hvis lover er brukt av tjenesteyter som grunnlag for å kontakte forbrukeren før avtalen inngås,*
- o) *eventuelle lovvalgs- eller vernetingsbestemmelser i avtalen,*
- p) *på hvilket eller hvilke språk avtalevilkårene og forhåndsopplysningene nevnt i denne bestemmelsen fins, samt på hvilket eller hvilke språk tjenesteyteren, med samtykke fra forbrukeren, forplikter seg til å kommunisere så lenge avtalen løper,*
- q) *muligheten for å få løst eventuelle tvister med tjenesteyteren utenfor domstolene og hvordan forbrukere eventuelt kan benytte seg av ordningene,*
- r) *garantifond eller erstatningsordninger som ikke er omfattet av direktiv 94/19/EF om innskuddsgarantiordninger og direktiv 97/9/EF om erstatningsordninger for investorer.*

Opplysningene skal gis på en klar og forståelig måte og i en form som er tilpasset den fjernkommunikasjonsmetoden som er brukt. Det skal tas særskilt hensyn til behovet for beskyttelse av umyndige, som for eksempel mindreårige. Der markedsføringen er rettet til norske forbrukere, skal opplysningene være på norsk. Hvis tjenesteyteren ikke gir alle opplysningene i markedsføringen, skal det opplyses om hvor forbrukeren kan få dem.

Forutsatt at forbrukeren uttrykkelig har gitt sitt samtykke til dette, kan tjenesteyteren i telefonsamtaler nøye seg med å gi opplysningene nevnt i første ledd bokstav a, c, d, e og j. Tjenesteyteren skal i så fall informere forbrukeren om at flere opplysninger er tilgjengelige på forespørsel, og hva slags opplysninger dette er. Tjenesteyteren skal uansett gi fullstendige opplysninger etter første ledd skriftlig på varig medium på det tidspunktet som følger av reglene i § 9 a.

Hvis det utføres flere separate transaksjoner av samme type mellom de samme partene uten at det foreligger noen innledende avtale om tjenesten, gjelder bestemmelsen her bare for den første transaksjonen. Hvis det går mer enn ett år mellom transaksjonene, skal opplysningene likevel gis på nytt.

§ 8 første og annet ledd skal lyde:

Departementet kan ved forskrift fastsette at selgeren eller tjenesteyteren plikter å gi andre opplysninger etter §§ 7 og 7 a.

Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om hvordan opplysningsplikten etter §§ 7 og 7 a skal oppfylles.

Kapitteloverskriften i kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Plikt til å gi opplysninger skriftlig på et varig medium

Overskriften i § 9 skal lyde:

§ 9. Opplysningsplikt ved *avtaleinngåelse ved avtaler om varer og andre tjenester enn finansielle tjenester*

Innledningen til § 9 første ledd skal lyde:

I forbindelse med inngåelse av en avtale skal forbrukeren motta følgende *opplysninger skriftlig på et varig medium* som forbrukeren råder over:

§ 9 femte og sjettede ledd oppheves.

Ny § 9 a skal lyde:

§ 9 a. *Opplysninger og avtalevilkår på varig medium ved fjernsalg av finansielle tjenester*

I rimelig tid før forbrukeren blir bundet av en avtale skal tjenesteyteren gi forbrukeren alle avtalevilkår og alle opplysninger etter § 7 a første ledd, skriftlig på et varig medium som forbrukeren råder over. Hvis avtalen inngås på forbrukerens oppfordring og det brukes en fjernkommunikasjonsmetode som ikke gjør det mulig å gi avtalevilkår og opplysninger på varig medium før avtaleinngåelsen, skal tjenesteyteren oppfylle sine forpliktelser straks etter at avtalen er inngått.

§ 7 a fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Ny § 9 b skal lyde:

§ 9 b. *Rett for forbrukeren til ved fjernsalg av finansielle tjenester å få avtalevilkår på papir og til å bytte fjernkommunikasjonsmetode*

Forbrukeren kan når som helst under avtaleforholdet be om å få avtalevilkårene på papir.

Forbrukeren har rett til å bytte til en annen fjernkommunikasjonsmetode, med mindre dette er i strid med avtalen eller med den typen finansiell tjeneste som ytes.

Ny § 9 c skal lyde:

§ 9 c. *Opplysninger på varig medium ved salg av finansielle tjenester utenfor fast utsalgssted*

I forbindelse med inngåelse av en avtale om finansielle tjenester som inngås utenfor fast utsalgssted, skal tjenesteyteren gi forbrukeren opplysninger som nevnt i § 7 a første ledd bokstav j og k skriftlig på et varig medium som forbrukeren råder over.

§ 10 første ledd skal lyde:

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om krav til oppfyllelse av opplysningsplikten etter §§ 9, 9 a og 9 c, herunder at opplysninger om angre retten skal gis ved bruk av et angrefristformular fastsatt av departementet.

§ 11 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved fjernsalg løper fristen uansett ut senest 3 måneder etter at varen er mottatt, eller etter 1 år dersom opplysninger om angre rett ikke er gitt.

Kapitteloverskriften i kapittel 5 skal lyde:

Kapittel 5. Angre rett ved avtaler om andre tjenester enn finansielle tjenester

§ 18 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved fjernsalg løper fristen uansett ut senest 3 måneder etter at avtalen ble inngått, eller etter 1 år dersom opplysning om angre retten ikke er gitt.

§ 19 annet ledd oppheves.

Nytt kapittel 5 A skal lyde:

Kapittel 5 A. Angre rett ved avtaler om finansielle tjenester

§ 22 a. Rett til å gå fra avtalen (angre rett) ved fjernsalg

Forbrukeren har rett til å gå fra avtalen (angre rett) innen 14 dager ved å gi melding til tjenesteyteren etter tredje ledd. For avtaler om livsforsikring og individuelle pensjonsavtaler er fristen 30 dager.

Fristen løper fra avtalen er inngått eller, ved livsforsikringsavtaler, fra forbrukeren har fått melding om at avtalen er inngått, forutsatt at avtalevilkårene og opplysningene som kreves med hjemmel i § 9 a første ledd er mottatt på foreskrevet måte. Dersom opplysningsplikten først oppfylles etter avtaleinngåelsen eller melding om at en livsforsikringsavtale er inngått, løper fristen fra det tidspunktet opplysningsplikten er oppfylt.

Bestemmelsen i § 13 om melding om bruk av angre retten og fristberegning gjelder tilsvarende.

§ 22 b. Unntak fra angre retten ved fjernsalg

Angre retten gjelder ikke for

- tjenester der prisen avhenger av svingninger på finansmarkedet som tjenesteyteren ikke har innflytelse på og som kan forekomme i angre perioden
- avtaler om reise- og reisegodsforsikring eller andre forsikringsavtaler med kortere varighet enn en måned
- avtaler som etter forbrukerens uttrykkelige anmodning er blitt oppfylt av begge parter før forbrukeren utøver sin angre rett
- kreditt som er sikret ved pant i fast eiendom eller i retting knyttet til fast eiendom.

§ 22 c. Gjennomføring av angre retten ved fjernsalg

Ved bruk av angre retten faller partenes plikt til å oppfylle avtalen bort. Dersom noen av partene har oppfylt deler av avtalen, skal det skje en tilbakeføring.

Ved bruk av angre retten kan forbrukeren kun pålegges å betale for den tjenesten som faktisk er levert. Det beløpet forbrukeren skal betale skal stå i rimelig forhold til omfanget av den tjenesten som allerede er levert sammenlignet med avtalens fulle oppfyllelse.

Rett til betaling forutsetter at oppfyllelse av avtalen er påbegynt etter forbrukerens anmodning og at forbrukeren er blitt opplyst om det beløpet som skal betales i samsvar med reglene i § 7 a bokstav j jf. § 9 a første ledd.

Tjenesteyteren skal snarest mulig og senest i løpet av 30 kalenderdager tilbakebetale ethvert beløp som han har mottatt fra forbrukeren i forbindelse med avtalen, med unntak av eventuelle beløp etter annet ledd. Fristen løper fra den dagen tjenesteyteren mottar melding om bruk av angreretten.

Forbrukeren skal snarest mulig og senest i løpet av 30 kalenderdager tilbakeføre ethvert beløp og/eller formuesgode som han eller hun har mottatt. Fristen løper fra den dagen forbrukeren sender melding om bruk av angreretten.

§ 22 d. Oppheving av visse tilknyttede avtaler ved fjernsalg

Hvis det til en finansiell tjeneste er knyttet en annen fjernsalgsavtale om tjenester som skal leveres av tjenesteyteren, oppheves den andre avtalen uten at det kan kreves vederlag for opphevelsen dersom forbrukeren benytter angreretten etter § 22 a.

Første ledd gjelder tilsvarende når den tilknyttede tjenesten ytes av en annen enn den som yter den finansielle tjenesten på grunnlag av avtale mellom dem. Den som yter den finansielle tjenesten skal i så fall gi melding til den andre tjenesteyteren umiddelbart etter at melding om bruk av angreretten er mottatt fra forbrukeren.

§ 22 e. Rett til å gå fra avtalen (angrerett) ved salg utenfor fast utsalgssted

Forbrukeren har rett til å gå fra avtalen (angrerett) ved å gi melding til tjenesteyteren etter § 20 innen 14 dager etter at de opplysningene som kreves med hjemmel i § 9 c er mottatt på foreskrevet måte.

Departementet kan ved forskrift fastsette særlige regler om angreretten og kan herunder gjøre unntak fra angreretten for bestemte typer tjenester.

Bestemmelsene i § 13 om melding om bruk av angreretten og fristberegning gjelder tilsvarende.

§ 22 f. Gjennomføring av angreretten ved salg utenfor fast utsalgssted

Ved bruk av angreretten faller partenes plikt til å oppfylle avtalen bort.

Dersom noen av partene har oppfylt hele eller deler av avtalen, skal det skje en tilbakeføring. Bestemmelsene i §§ 14 og 15 gjelder tilsvarende for tilbakebetaling av vederlag og tilbakeføring av varer forbrukeren har mottatt i forbindelse med tjenesteavtalen.

Bestemmelsen i § 17 om virkninger for kredittavtaler gjelder tilsvarende.

Kapitteloverskriften i kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Gjennomføring av avtalen ved andre avtaler enn avtaler om finansielle tjenester

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

I lov 28. april 1978 nr. 18 om behandling av forbrukertvister skal § 14 lyde:

§ 14 Forholdet til *klagenemnder*

Departementet kan godkjenne at klager som ellers faller inn under Forbrukertvistutvalgets kompetanse i stedet skal behandles av en *klagenemnd*.

Kongen kan gi nærmere regler om hvilke krav som kan stilles til *klagenemndas* vedtekter for at godkjenning kan gis.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 10 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.49.46)

Videre var innstillet:

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

– forslag nr. 1, fra Afshan Rafiq på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti

- forslag nr. 2, fra Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Odd Roger Enoksen på vegne av Senterpartiet

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om innkreving av underholdsbidrag mv.
(bidragsinnkrevingsloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Anvendelsesområde

Etter reglene i loven her innkreves underholdsbidrag som påhviler noen etter barneloven, ekteskapsloven eller barnevernloven. Det samme gjelder andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral. Også krav på saksomkostninger som det offentlige er tilkjent i rettssaker om krav som nevnt i første og andre punktum, innkreves etter reglene i loven her.

§ 2 Gjensidighetsavtaler

Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes at en rettskraftig dom om underholdsbidrag som kan fullbyrdes der, også kan fullbyrdes i Norge. Det samme gjelder for annen rettsavgjørelse, forvaltningsvedtak eller skriftlig vedtakelse som kan tvangsfullbyrdes i vedkommende fremmede stat. Første punktum gjelder også for bidrag til utgifter ved fødselen og for kostnader som er pålagt den bidragspliktige i forbindelse med bidragsaken.

Avtale som nevnt i første ledd kan også inngås med områder innenfor en stats territorium, som ifølge statens lovgivning er gitt myndighet til å inngå slike avtaler.

Fullbyrdingen av utenlandske bidragskrav mv. som nevnt i første og andre ledd skjer etter reglene i loven her. Bestemmelsene i tvangsfullbyrdesloven § 7-3 tredje ledd gjelder ikke.

Kongen kan gjøre unntak fra bestemmelsene i tredje ledd.

§ 3 Definisjoner

Med underholdsbidrag menes bidrag til barn eller ektefelle som er pålagt i tvangskraftig dom eller forvaltningsvedtak, eller som er fastsatt i skriftlig avtale.

Med bidragsmottaker menes den som har rett til å motta underholdsbidrag som bidragsberettiget eller på vegne av bidragsberettigede barn.

Med bidragspliktig menes den som er pålagt å betale underholdsbidrag.

Med trekkpliktig menes arbeidsgiver eller andre som er pålagt å foreta trekk i bidragspliktiges lønn mv. i medhold av § 11.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Med nære slektninger menes barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.

Presidenten: Presidenten vil her først ta opp forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 3 siste ledd skal lyde:

Med nære slektninger menes barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, svigerforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 60 stemmer ble avgitt mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og 11 stemmer for.

(Voteringsutskrift kl. 22.51.17)

Kari Lise Holmberg (H) (fra salen): President! Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at voteringsanlegget fortsatt er i uorden, så man må korrigere avstemningsresultatet i tråd med det.*

Presidenten: Det innebærer da at forslaget fra Sosialistisk Venstreparti er forkastet med 61 mot 10 stemmer.

Det votes over innstillingens forslag til § 3 siste ledd. Presidenten har forstått det slik at Senterpartiet vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 5 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 22.52.17)

Videre var innstillet:

§ 4 Innkrevingsentralen

Innkrevning etter loven her foretas av Trygdeetatens innkrevingsentral (Innkrevingsentralen). Innkrevingsentralen er underlagt Rikstrygdeverket.

Departementet kan bestemme at innkreving skal skje gjennom en særskilt bidragsfogd dersom en av partene bor i utlandet. Reglene i loven her gjelder tilsvarende for slik særskilt bidragsfogd så langt de passer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

*Feil på voteringsanlegget hos representanten Holmberg – begge knappene viste «for».

Videre var innstillet:

§ 5 Når Innkrevingsentralen skal foreta innkreving

Bidragmottakeren eller bidragspliktige kan når som helst kreve at framtidige bidrag skal betales til Innkrevingsentralen. Det samme gjelder bidrag som er forfalt inntil ett år forut for den måned da kravet om innkreving blir framsatt. Innkrevingsentralen kan også overta innkrevingen av bidrag som er forfalt lenger tilbake i tid dersom det foreligger særlige grunner til at bidragmottaker ikke har framsatt kravet tidligere.

Innkrevingsentralen skal alltid kreve inn det samlede underholdsbidrag når folketrygden har krav på refusjon i bidrag for utbetalt bidragsforskott etter forskotteringsloven. Innkrevingsentralen skal også kreve inn bidrag fastsatt etter barnevernloven § 9-2 på grunnlag av omsorgsovertakelse.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 10 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.52.43)

Videre var innstillet:

§ 6 Forholdet til farskap

Innkreving av underholdsbidrag til barn kan ikke iverksettes før farskapet er fastsatt etter reglene i barneloven. Bidrag som blir krevd inn før en dom er rettskraftig, eller etter at en farskapssak er gjenopptatt eller det er reist sak om endring av farskapet, skal avsettes og gjøres opp først når saken er endelig avgjort.

§ 7 Tvangsgrunnlag

Avgjørelse eller skriftlig avtale om underholdsbidrag og andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Innkrevingsentralen, er tvangsgrunnlag for utlegg. Dette gjelder også når Innkrevingsentralen sender begjæring om utlegg til namsmannen etter § 16. Bidragskrav som overføres for privat innkreving etter §§ 17 og 30, beholder tvangsgrunnlaget.

Kapittel 2. Innkrevingen

§ 8 Igangsetting av innkreving

Bidragsfogden skal straks overføre saken til innkreving når henvendelse om dette er mottatt og det er klart at det foreligger grunnlag for innkreving, jf. § 5 og barneloven § 78.

Når det er nødvendig for å hindre at innkrevingen forsinkes vesentlig, skal innkreving av framtidige terminer iverksettes uten å vente på avklaring av om det er grunnlag for å kreve inn bidrag for tilbakelagte tidsrom.

§ 9 Betalingsfrister

Den bidragspliktige skal ukrevd og uten opphold betale forfalte bidragsterminer til Innkrevingsentralen.

Løpende bidrag skal betales forskottsvis for hver måned og på et så tidlig tidspunkt at bidraget kan være bidragmottakeren i hende i begynnelsen av hver måned. Betalingsfristen fastsettes av Innkrevingsentralen.

§ 10 Betalingsordning ved mislighold

Dersom betalingsfristene etter § 9 ikke holdes, skal den bidragspliktige innen åtte dager etter fristen underrette Innkrevingsentralen om grunnen til dette og samtidig redegjøre for sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold.

Dersom Innkrevingsentralen finner det hensiktsmessig, kan bidragspliktige tilbys en betalingsordning.

§ 11 Trekk i lønn e.l. ytelser

Blir et bidrag ikke betalt ved forfall, kan Innkrevingsentralen uten opphold innkreve den forfalte termin ved trekk i skyldnerens krav på lønn eller andre liknende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7.

Når skyldneren har misligholdt sin bidragsplikt og ikke stiller sikkerhet, kan det gis pålegg om trekk også for uforfalte bidragskrav.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Bidrag pålagt en som arbeider i ektefellens, samboerens, foreldrenes eller andre nære slektingers bedrift, kan innkreves hos de nevnte personene. Dette gjelder bare dersom det er grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten.

Presidenten: Her foreligger det to forslag.

Presidenten vil først la votere over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 11 tredje ledd skal lyde:

Bidrag pålagt en som arbeider i ektefellens, samboerens, foreldrenes eller andre nære slektingers bedrift, kan innkreves hos de nevnte personene. Dette gjelder bare dersom det er særlig grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 58 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.53.25)

Presidenten: Presidenten vil så la votere over forslag nr. 4, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«§ 11 tredje ledd skal lyde:

Bidrag pålagt en som arbeider i ektefellens, samboerens eller foreldrenes bedrift, kan innkreves hos de nevnte personene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 4 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over innstillingen til § 11 tredje ledd.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.54.24)

Videre var innstillet:

§ 12 Trekkpliktiges oppgaver mv.

Dersom trekkpliktige ikke overholder trekkplikten etter tvangsfullbyrdsloven § 7-22, skal vedkommende snarest underrette Innkrevingsentralen om årsaken til unnlatsen.

Krav mot trekkpliktige etter tvangsfullbyrdsloven § 7-22 tredje ledd kreves inn av Innkrevingsentralen etter reglene i loven her.

§ 13 Forretning for utleggspant som kan foretas av Innkrevingsentralen

Innkrevingsentralen kan innkreve forfalt bidrag ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7-9 første ledd.

§ 14 Særskilt dekningsadgang

Innkrevingsentralen kan motregne forfalt bidrag i overskytende skatteforskuddsbeløp etter skatteavregningen og i krav på tilbakebetaling av for meget innbetalt merverdiavgift eller andre offentlige avgifter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Innkrevingsentralen kan også motregne forfalt bidrag i andre fordringer som den bidragspliktige har på det offentlige, inkludert etterbetaling av ytelser etter folketrygdloven og andre stønadsløper, forutsatt at det etter dekningsloven er adgang til å ta utlegg i de aktuelle fordringene.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.55.09)

Videre var innstillet:

§ 15 Midlertidig sikring

Innkrevingsentralen kan begjære arrest for krav som den innkrever etter loven her.

Før farskapsspørsmålet er endelig avgjort, kan arrest begjæres overfor den som etter det moren opplyser kan være far til barnet.

§ 16 Utleggsforretning for alminnelig namsmann

Finner Innkrevingsentralen at forfalt bidrag bør søkes innrevet ved forretning for utleggspant i tilfeller der den ikke selv kan holde forretningen, sender den begjæring om utlegg til namsmannen. Tvangsdekning i det formuesgodet som det er tatt utlegg i, skjer etter reglene i tvangsfullbyrdsloven.

§ 17 Beløpsmessige begrensninger

I saker der bidraget har opphørt å løpe, kan Innkrevingsentralen avslutte innkreving av bidragsgjeld dersom samlet gjeld i saken er lavere enn et halvt rettsgebyr. Gjeld til det offentlige skal i så fall slettes, mens privat gjeld overføres bidragsmottakeren for privat innkreving.

§ 18 Bidragskravenes beskyttelse ved konkurs mv.

Den del av lønn o.l. som den trekkpliktige skal holde tilbake, kan ikke trekkes inn i bidragspliktiges konkursbo og heller ikke gjøres til gjenstand for utlegg eller andre tvangsforføyninger fra fordringshaveres side.

Trukne beløp kan ikke trekkes inn i trekkpliktiges konkursbo eller på annen måte være gjenstand for fordringshaveres forføyninger. De trukne beløp tilhører bidragskreditorer og skal ved konkurs uten opphold overføres til Innkrevingsentralen.

Kapittel 3. Opplysningsplikt**§ 19 Bidragspliktiges opplysningsplikt**

Bidragspliktige skal ukrevd, og innen åtte dager, opplyse Innkrevingsentralen om skifte av bo- eller oppholdssted.

Innkrevingsentralen kan kreve at bidragspliktige gir opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Det samme gjelder andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av vedkommendes betalings-evne, jf. dekningsloven § 2-7.

§ 20 Trekkpliktiges opplysningsplikt

Innkrevingsentralen kan kreve at arbeidsgiveren eller annen trekkpliktig gir opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold.

§ 21 Opplysningsplikt for andre

Innkrevingsentralen kan kreve at likningsmyndighetene gir opplysninger om inntekts- og formuesforholdene til bidragspliktige så vel etter tidligere likninger som etter siste selvangivelse, og også om hvordan ansettelsene er framkommet. Innkrevingsentralen kan videre kreve at skattefogdene gir opplysninger om arv og gaver som det

skal gis melding om etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

Innkrevingsentralen kan kreve at forsikringsselskaper, banker og andre som har formuesverdier til forvaring eller forvaltning, skal gi Innkrevingsentralen opplysninger om midler som tilhører en bidragspliktig.

Bidragspliktiges nærstående som det iverksettes innkreving mot etter § 11 tredje ledd, kan pålegges å gi Innkrevingsentralen opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Innkrevingsentralen kan i slike tilfelle også kreve opplysninger om nærstående etter reglene i første og andre ledd.

Rikstrygdeverket kan også kreve opplysninger som nevnt i paragrafen her.

Kapittel 4. Saksbehandling og klage

§ 22 Saksbehandling

Ved Innkrevingsentralens tvangsfullbyrdelse etter loven her gjelder tvangsfullbyrdsloven §§ 5-6 til 5-15, §§ 5-17 til 5-19, § 7-9 og §§ 7-11 til 7-28 om gjennomføring av utleggsforretningen så langt de passer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Motregning etter § 14 gjennomføres ved at Innkrevingsentralen gir pålegg til den som skal foreta utbetalingen på det offentlige vegne om å overføre det aktuelle beløpet til sentralen. Samtidig skal skyldneren gis underretning om motregningen og om klagefristen etter § 23 andre ledd.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet av de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.55.48)

Videre var innstillet:

§ 23 Klage over tvangsfullbyrdelse og motregning

Tvangsfullbyrdsloven § 5-16 om klage gjelder tilsvarende for beslutninger om tvangsfullbyrdelse etter loven her.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Klageadgangen etter første ledd gjelder også beslutning om motregning etter § 14. Klagefristen er en måned etter at motregning er foretatt.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.56.16)

Videre var innstillet:

Dersom det er grunn til å anta at en nærmere begrunnelse for beslutningen kan føre til at klagen blir trukket tilbake, kan Innkrevingsentralen, uten hinder av reglene i tvangsfullbyrdsloven § 5-16 andre ledd andre punktum, gi klageren begrunnelsen med spørsmål om klagen opprettholdes.

§ 24 Klage over andre vedtak mv.

Avgjørelser som treffes av Innkrevingsentralen og som ikke går ut på tvangsfullbyrdelse, kan påklages til Rikstrygdeverket for så vidt de etter sin art er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 3 første ledd.

Tilbud om eller endring av betalingsordning etter § 10 kan ikke påklages.

Kapittel 5. Tilbakekreving av bidrag og bidragsforskott mv.

§ 25 Tilbakekreving ved dobbeltheving av betalingsanvisning

Dersom en anvisning for utbetaling av bidragsforskott eller bidrag for en termin er kommet bort, og det er utstedt en ny anvisning mot erklæring fra mottakeren om å returnere den tidligere anvisningen dersom den skulle komme til rette, skal det som er for meget utbetalt på grunn av at mottakeren hever begge anvisninger, motregnes i senere utbetalingstermin.

Dersom det for meget utbetalte ikke kan gjøres opp som nevnt i første ledd, kan beløpet innkreves etter reglene i loven her.

§ 26 Tilbakekreving ved feilutbetalinger

Beløp som Innkrevingsentralen har utbetalt til personer som ikke hadde krav på utbetalingen, skal kreves tilbake dersom den som har fått utbetalingen forsto eller burde ha forstått at den skyldtes en feil.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for underholdsbidrag til ektefelle eller barn som bidragspliktige har betalt direkte til bidragsmottaker etter at bidragspliktige er gjort kjent med at betaling skal skje til Innkrevingsentralen. Som betaling direkte til bidragsmottaker regnes også betaling til tredjeperson etter oppfordring fra bidragsmottaker.

§ 27 Oppgjør ved betaling av bidrag til andre enn Innkrevingsentralen

Bidragspliktig som er gjort kjent med at bidraget skal betales til Innkrevingsentralen, kan pålegges å betale beløpet på nytt dersom bidragspliktige likevel betaler bidra-

get til andre. Dette gjelder likevel bare i den utstrekning bidraget ikke blir krevd inn fra mottakeren etter § 26 andre ledd.

§ 28 Innkrevingsmåten

Beløp som kreves tilbake etter § 26 eller etter pålegg om å betale på nytt etter § 27, kan innkreves av Innkrevingsentralen etter reglene i loven her. Ved tilbakebetalingskrav som retter seg mot bidragsmottaker, kan det likevel foretas trekk i løpende terminer eller i etterbetaling av bidragsforskott eller bidrag.

§ 29 Saksbehandling og gjennomføring av vedtaket

Vedtaket om tilbakekreving etter §§ 25 og 26 og pålegg etter § 27 treffes av bidragsfogden. Vedtaket kan påklages til fylkestyngdekantoret.

Innkrevning etter §§ 26 og 27 kan ikke iverksettes før eventuell klage er avgjort.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 30 Uerholdelige bidragskrav

Et bidragskrav anses som uerholdelig når Innkrevingsentralen har forsøkt innkreving etter reglene i loven her uten at det er registrert innbetalinger de siste to årene.

I saker med uerholdelige bidragskrav kan innkrevings tiltak begrenses til regelmessig maskinell kontroll mot tilgjengelige registre, og slike krav skal tas ut av det ordinære bidragsregnskapet.

Bidragskrav som har vært ansett som uerholdelige i minst åtte år, skal ikke lenger innkreves etter loven her. Offentlige bidragskrav skal da slettes. Den delen av kravet som tilfaller en privat part skal overføres vedkommende for privat innkreving. Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke dersom det fortsatt er løpende bidrag i saken.

§ 31 Innkrevingsentralens partsstilling

Innkrevingsentralen utøver statens partsstilling ved tvangsforretning for namsmannen og annen rettslig behandling i forbindelse med innkreving og sikring av krav som inndrives etter loven her.

Innkrevingsentralen kan herunder begjære konkurs og generelt opptre som fordringshaver i saker om gjeldsforhandling, gjeldsordning, behandling av dødsbo, tvangsakkord og konkurs for å ivareta folketrygdens krav på refusjon i bidrag for dekning av utlagt bidragsforskott. I den utstrekning det er private krav i slike saker, opptrer Innkrevingsentralen også på vegne av bidragsmottaker.

Rikstrygdeverket kan overta utøvelsen av partsstillingen i enkeltsaker eller i grupper av saker.

§ 32 Ettersøking

Når bidragspliktiges oppholdssted ikke er kjent, kan Innkrevingsentralen kreve vedkommende ettersøkt gjennom politiet.

§ 33 Straffebestemmelser

Den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å betale løpende bidrag eller bidragsgjeld som innkreves etter denne

lov, selv om vedkommende har eller har hatt midler til å betale eller evne til å skaffe seg midler, straffes med bøter eller med fengsel i inntil seks måneder. Dette gjelder likevel ikke tilfeller der farskapet er omtvistet og bidrag innkreves før det foreligger rettskraftig dom i farskapssak.

Trekkpliktig som forsettlig eller uaktsomt unnlater å foreta trekk eller betale videre trukne beløp, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 7-22, straffes med bøter.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer opplysningsplikten etter § 10, § 12 første ledd eller §§ 19 til 21 ved å unnlate å gi opplysninger eller gi uriktige opplysninger, straffes med bøter eller med fengsel i inntil tre måneder.

Overtredelser som nevnt i første til tredje ledd regnes som forseelser.

Foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak etter loven her er fem år.

§ 34 Utbetalingsmåten

Utbetalinger som foretas av Innkrevingsentralen skjer ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Innkrevingsentralen kan kreve opplysninger om mottakerens kontonummer fra annet offentlig organ.

Dersom mottakeren ikke har bankkonto her i landet, velges utbetalingsmåten under hensyn til mottakerens ønske. Ved utbetaling til utlandet må mottakeren dekke merkostnadene i forhold til overføring til en bankkonto i Norge. Merkostnadene avregnes i utbetalingene.

§ 35 Revisjon mv.

Reglene om revisjon i folketrygdloven § 20-8 og reglene om plikt til å holde folketrygdens midler skilt fra øvrige midler mv. etter folketrygdloven § 23-11 første og andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 36 Forskrifter

Departementet gir forskrifter om gjennomføringen av bestemmelsene i loven her, herunder om

- innkreving og regnskapsmessig behandling av uerholdelige bidragskrav mv. etter § 30, herunder regler om når et krav skal anses uerholdelig og om opphør av innkreving og sletting av krav,
- rekkefølgen mellom offentlige krav og bidragsberettigedes krav ved fordelingen av innkrevd underholdsbidrag,
- renter eller gebyr ved forsinket innbetaling av bidrag,

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten vil så ta opp forslag nr. 1, fra Høyre og Kristelig Folkeparti, til § 36 bokstav d. Forslaget lyder:

«§ 36 bokstav d skal lyde:

Ileggelse av gebyr i forbindelse med innbetaling og utbetaling av underholdsbidrag, som i tilfelle blir å

innkreve av Innkrevingsentralen sammen med bidraget eller ved avregning i utbetalinger av bidrag.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 41 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.57.01)

Videre var innstillet:

- d) gjennomføringen av bestemmelsene i § 34 om betalingsmåten for bidrag mv. Det kan herunder bestemmes at visse saker eller typer av saker skal unntas fra paragrafen,
- e) hvordan trekkpliktige skal innbetale trukne beløp til Innkrevingsentralen og om trekkpliktiges myndighet til å råde over trukne beløp.

§ 37 Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves lov 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven).

Loven får virkning også for saker der innkreving er igangsatt eller begjært igangsatt før lovens ikraftsetting, likevel slik at straffebestemmelsene i § 33 bare gjelder for overtredelser som finner sted etter lovens ikraftsetting.

Forskrift om avgjørelsesmyndighet mv. for Statens innkrevingsentral i saker om innkreving av underholdsbidrag, fastsatt av Sosialdepartementet 18. juni 1993 med hjemmel i bidragsinnkrevingsloven § 1 tredje ledd og § 16 første ledd og barneloven § 10 siste ledd, skal fortsatt gjelde.

§ 38 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

- I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant skal § 5-13 andre ledd lyde:
(2) Regelen i første ledd gjelder ikke namsutlegg for krav på skatt og offentlig avgift. *Det samme gjelder namsutlegg for underholdsbidrag etter bidragsinnkrevingsloven § 13.*
- I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre skal § 78 lyde:

§ 78 Gjennomføring av avgjerder om tilskot og gebyr. Tvangsgrunnlag.

Fostringstilskot krevjast inn av Innkrevingsentralen for fostringstilskot etter reglane i bidragsinnkrevingslova.

Avgjerd i tilskotssak er tvangsgrunnlag for utlegg. Avgjerda har rettsverknader og kan fullførast før ho er endeleg, om ikkje anna er fastsett. Oppfylingsfristen er tre dagar, om ikkje annan frist er fastsett.

Ei skriftleg avtale om tilskot er tvangsgrunnlag for utlegg når tilskot etter avtala vert kravd inn etter reglane i bidragsinnkrevingslova. Det same gjeld ei avgjerd om gebyr som nemnd i § 70 andre stykket.

Vert tilskot som er gjort opp, sett ned etter § 74 *andre ledd eller § 76*, kan den tilskotspliktige krevje at Innkrevingsentralen for fostringstilskot gjer frådrag i pålagt lønnstrekk m.m. på den måten og for dei terminane som sentralen finn rimeleg.

3. I lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott skal § 8 lyde:

§ 8 Tilbakekreving m.v.

For meget utbetalt forskott tilbakekreves etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven §§ 25 til 29.

4. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 85 nytt tredje ledd lyde:

Bidraget skal betales på forskudd for hver måned, fra og med den måned kravet oppstår og ut den kalendermåned retten til bidraget faller bort, dersom ikke annet er avtalt eller fastsatt.

5. I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

I § 9-2 første og andre ledd erstattes ordet "oppfostningsbidrag" med ordet "underholdsbidrag".

§ 9-2 femte ledd skal lyde:

Underholdsbidrag innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral etter bidragsinnkrevingsloven.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Per Sandberg på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Heikki Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 3, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i utlendingsloven (menneskesmugling m.m.)

I

I lov 24. juni 1988 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

Presidenten: I overskriften er lovens nummer falt ut. Det skal være:

«I lov 24. juni 1988 nr. 64» osv.

Presidenten vil først ta opp forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«§ 38b annet ledd fjerde og femte punktum oppheves. Ny § 38c skal lyde:

§ 38c Omgjøring av nemndvedtak

Et gyldig nemndvedtak kan utlendingsnemnda bare omgjøre til gunst for utlendingen dersom det foreligger omstendigheter som nevnt i utlendingsloven § 15 første ledd eller særlig sterke menneskelige hensyn eller dersom omgjøring er nødvendig som følge av internasjonale regler Norge er bundet av.

Saker som gjelder anmodning om omgjøring av nemndvedtak kan avgjøres av nemndleder alene når det ikke er grunn til å anta at nemnda vil endre vedtaket. I slike saker kan nemnda også delegerer vedtaksmyndighet til sekretariatet. For øvrig gjelder reglene i § 38b.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes med 40 mot 31 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.58.49)

Videre var innstillet:

§ 47 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b) *hjelper* utlending til ulovlig å reise inn i riket eller til annen stat. Dette gjelder likevel ikke dersom hensikten er å hjelpe utlending som omfattes av lovens § 15 til å reise inn i første trygge land.

Presidenten: Her foreligger det et forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, forslag nr. 2. Forslaget lyder:

«§ 47 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b) *hjelper* utlending til å reise inn i riket eller til annen stat. Dette gjelder likevel ikke dersom hensikten er å hjelpe utlending som omfattes av loven § 15 til å reise inn i riket.»

Heikki Holmås (SV) (fra salen): Jeg vil be om at forslaget stilles opp som et alternativ til innstillingen.

Presidenten: Presidenten tror vi er på riktig kurs ut fra det opplegget vi har kommet fram til. Presidenten skjønner at det spørres, men vi må splitte opp senere slik at dette skal bli korrekt. Presidenten tror dette resultatet blir slik det skal være i forhold til SVs ønsker.

Det votes over forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 55 stemmer ble avgitt mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet og 16 stemmer for.

(Voteringsutskrift kl. 23.00.30)

Kari Lise Holmberg (H) (fra salen): President! Jeg ber om at stemmetallet blir korrigeret.

Presidenten: Da er forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet forkastet med 56 mot 15 stemmer.

Det votes så over komiteens innstilling til § 47 tredje ledd bokstav b andre punktum. Her vil Fremskrittspartiet stemme imot.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 53 stemmer ble avgitt for komiteens innstilling og 11 stemmer imot.

(Voteringsutskrift kl. 23.01.25)

Heikki Holmås (SV) (fra salen): President! SV og Senterpartiet står sammen her. Jeg vil i utgangspunktet anta at SV og Senterpartiet kunne tenke seg å stemme mot dette, fordi vi har vårt eget forslag.

Presidenten: Presidenten foreslår at vi tar voteringen om igjen. Da får Senterpartiet og SV stemt slik de ønsker.

Det votes da nok engang over komiteens innstilling til § 47 tredje ledd bokstav b andre punktum.

Her ønsker Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet altså å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 45 mot 26 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.03.11)

Presidenten: Da votes det over § 47 tredje ledd bokstav b første punktum. – Komiteens innstilling er enstemmig vedtatt.

Heikki Holmås – vær så god!

Heikki Holmås (SV) (fra salen): President! Dette vil vi stemme imot.

Presidenten: Utfordringen var altså å få riktig stemmegivning fra Fremskrittspartiet, som var for en del og mot noe annet. Men nå tror presidenten vi kan konkludere med at resultatet er blitt riktig.

Per Sandberg (FrP) (fra salen): Jeg vil be om at man tar siste votering på nytt. Så kan SV og Senterpartiet stemme imot.

Presidenten: Da votes vi over § 47 tredje ledd bokstav b første punktum på nytt. Ut fra det som nå er kommet fram, skal altså Senterpartiet og SV stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 54 mot 14 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.04.40)

Presidenten: Skal vi nå våge å påstå at vi har fått riktig resultat? – Det har vi.

Videre var innstillet:

§ 47 fjerde ledd skal lyde:

Med bøter eller med fengsel inntil seks år straffes den som

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag, forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Innledningen til § 47 fjerde ledd skal lyde:

Med bøter eller med fengsel inntil åtte år straffes den som»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 59 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.05.21)

Videre var innstillet:

- a) i vinnings hensikt driver organisert ulovlig virksomhet med sikte på å hjelpe utlendinger til å reise inn i riket eller til annen stat; eller
- b) i vinnings hensikt hjelper utlending til ulovlig å reise inn i riket eller til annen stat dersom handlingen medfører at personer som berøres av handlingen blir utsatt for livsfare.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene trer i kraft til forskjellig tid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Hans Kristian Hognes satt fram et forslag på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)

I

I lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) skal § 2-4 nytt annet til femte ledd lyde:

Det velges i tillegg fire utjevningsmandater. For å oppnå utjevningsmandat må gruppen, partiet eller listen ha oppnådd minst fire prosent av godkjente stemmer avgitt på landsbasis. Kun grupper, partier eller liknende sammenslutninger som er registrert i samsvar med § 2-7 tredje ledd, valglovens § 5-1 eller lister som utgår fra de landsomfattende samiske organisasjonene og hvor denne tilhørigheten framkommer av listenavnet eller ved tillegg til listenavnet, kan tildeles utjevningsmandat. Sametingets valgnemnd foretar fordeling av utjevningsmandatene.

Gruppens samlede stemmetall divideres med 1,4- 3-5-7-9 osv. En finner hvor mange representantplasser hver gruppe skulle hatt dersom hele landet var en valgkrets, ved å fordele samtlige representantplasser på gruppene etter kvotientenes størrelse. Dersom flere grupper har samme kvotient, tilfaller mandatet den gruppe som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken gruppe mandatet skal tilfalle. Hver gruppe skal tildeles et antall utjevningsmandater, slik at de sammen med de mandatene de er tildelt ved valgoppgjørene i valgkretsene tilsvarer det antall beregningen etter forrige punktum tilsier.

Viser det seg at en gruppe har fått flere mandater ved de kretsvisse oppgjørene enn ett landsomfattende valgoppgjør tilsier, skal det foretas en ny fordeling mellom de øvrige grupper som er berettiget til å få utjevningsmandater, og hvor en ser bort fra det antall mandater den først nevnte gruppen har fått. Ved beregningene foran skal en se bort fra det antall kretsmandater som er tilfalt grupper som ikke er berettiget til å konkurrere om utjevningsmandatene.

En gruppes utjevningsmandater fordeles på den måten at utjevningsmandat nr. 1 tildeles valglisten i den kretsen hvor gruppen har den største kvotienten til rest etter at kretsmandatene er fordelt. Utjevningsmandat nr. 2 tildeles valglisten i den kretsen hvor gruppen har den nest største kvotienten til rest etter at kretsmandatene er fordelt, osv. inntil samtlige utjevningsmandater er fordelt. Når det er avgjort hvilke lister som får utjevningsmandater, skal valgnemnda utpeke listenes utjevningsrepresentanter og samtlige vararepresentanter. Ved dette oppgjø-

ret ser en bort fra de som allerede er valgt som representanter ved valgoppgjøret i vedkommende valgkrets, og kårer kandidatene i fortsatt rekkefølge i henhold til forskrift om valg til Sametinget.

Dersom ett kjønn har fått færre enn 40 prosent av representantplassene ved fordelingen av valgkretsenes mandater, skal utjevningsrepresentantplass nr. 4 tildeles den første kandidaten fra det underrepresenterte kjønn på vedkommende liste. Dersom ett kjønn fortsatt har færre enn 40 prosent av representantplassene ved fordelingen av valgkretsenes mandater, skal utjevningsrepresentantplass nr. 3 tildeles den første kandidaten fra det underrepresenterte kjønn på vedkommende liste. På samme måte fordeles utjevningsrepresentantplass nr. 2 og utjevningsrepresentantplass nr. 1, dersom det er nødvendig av hensyn til målsettingen om minst 40 prosent representasjon av begge kjønn.

Presidenten: Det vil bli votert alternativt mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Sameloven § 2-4 nytt annet ledd skal lyde:

Det velges i tillegg fire utjevningsmandater som fordeles til de fire valgkretsene som har oppnådd flest godkjente stemmer ved valget. Sametingets valg- nemnd utpeker utjevningsmandatene og samtlige vara- representanter.»

Fremskrittspartiet har varslet at de vil støtte forslaget.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble 39 stemmer avgitt for forslaget og 32 stemmer for innstillingen.

(Voteringsutskrift kl. 23.06.39)

Kari Lise Holmberg (H) (fra salen): Jeg ber om at stemmetallet korrigeres!

Presidenten: Da får vi korrigere stemmetallet. Forslaget er dermed vedtatt med 40 mot 31 stemmer.

Videre var innstillet:

II

Denne lov trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven)

I

Lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) blir endra slik:

§ 5-2 andre ledd skal lyde:

(2) Sammen med søknaden skal partiet legge ved følgende dokumentasjon:

- stiftelsesprotokoll for partiet,
- opplysning om hvem som er valgt til medlemmer i partiets *utøvende organ*, og som har fullmakt til å representere partiet sentralt i saker etter denne loven,
- vedtekt som fastsetter hvilket organ i partiet som velger partiets *utøvende organ*, og
- erklæring fra minst 5 000 personer med stemmerett ved stortingsvalg, om at de ønsker partinavnet registrert. Den som avgir erklæring, må ha nådd stemmerettsalderen innen utløpet av det kalenderår søknaden fremsettes. Settes søknaden frem mindre enn ett år før et valg, er det tilstrekkelig at stemmerettsalderen er nådd innen utløpet av valgåret. Av erklæringen skal fremgå navnet, fødselsdatoen og adressen til den som har avgitt den. Erklæringen skal være egenhendig underskrevet og datert av den som har avgitt den. Ingen erklæring skal være mer enn ett år eldre enn søknaden.

§ 5-5 andre ledd skal lyde:

(2) Partiene skal innen 2. januar i valgåret sende inn oppdaterte opplysninger eller bekreftelse på de opplysninger som er registrert i *Partiregisteret*, om hvem som er medlemmer i partiets *utøvende organ* med virkning for valget. Registreringsmyndigheten skal i god tid innen fristen informere partiene om de opplysninger som er registrert i *Partiregisteret*.

§ 7-2 første ledd tredje punktum skal lyde:

Velgeren kan også stryke kandidatnavn ved å gå frem som angitt på stemmeseddelen.

§ 7-2 tredje ledd femte punktum skal lyde:

Når velgeren gir personstemme til *valgbare* kandidater på andre lister, overføres et tilsvarende antall listestemmer til den eller de listene disse kandidatene står oppført på.

§ 8-4 første ledd skal lyde:

(1) Stemmegivningen skal foregå i enerom og usett. Stemmeseddelen skal legges i en egen stemmeseddelskonvolutt. Velger som har behov for det, kan selv be stemmemottaker om å få hjelp ved stemmegivningen. *Velger med*

alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede. Stemmemottaker skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.

§ 9-5 femte ledd blir oppheva.

§ 9-5 sjette ledd blir nytt femte ledd og skal lyde:

(5) Velger som har behov for det, kan selv be stemmestyret om å få nødvendig hjelp ved stemmegivningen. *Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede i valglokalet. Stemmestyret skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.*

§ 9-7 skal lyde:

Stemmelokalet stenges på det tidspunkt som er fastsatt. *Velgere som da har møtt frem ved valglokalet, skal få avgi stemme.*

§ 11-3 tredje ledd skal lyde:

(3) Hvert valgdistrikts fordelingstall divideres med 1 – 3 – 5 – 7 osv. De kvotienter som fremkommer, nummeregges fortløpende. Representantplassene fordeles på *valgdistriktene* på grunnlag av de fremkomne kvotientene. Representantplass nr. 1 tilfaller det *valgdistriktet* som har den største kvotienten. Representantplass nr. 2 tilfaller det *valgdistriktet* som har den nest største kvotienten, osv. Dersom to eller flere *valgdistrikter* har samme kvotient, tilfaller representantplassen det *valgdistriktet* som har det høyeste fordelingstallet. *Har de samme fordelingstall, avgjøres det ved loddtrekning hvilket valgdistrikt representantplassen skal tilfalle.*

§ 11-6 andre ledd skal lyde:

(2) Riksvalgstyret fordeles utjevningsmandatene mellom partiene i henhold til Grunnloven § 59. *Dersom flere partier har samme kvotient, tilfaller mandatet det partiet som har det største stemmetallet. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilket parti mandatet skal tilfalle.*

§ 13-1 fjerde ledd skal lyde:

(4) Stortinget er klageinstans *for klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme. Riksvalgstyret skal avgi uttalelse til Stortinget om klagesakene. Riksvalgstyret er klageinstans for øvrige klager. Riksvalgstyret skal oversende sine vedtak i klagesakene til Stortinget.*

§ 13-2 fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet er klageinstans. *Departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket eller kommunestyrevalget i en kommune ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette. Departementets vedtak i klagesaker etter denne paragraf er endelige og kan ikke bringes inn for domstolene.*

II

Lova tek til å gjelde straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ivar Kristiansen på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om skogbruk (skogbrukslova)

Kapittel 1 Innleiande føresegner

§ 1 Formålet med lova

Denne lova har til formål å fremme ei berekraftig forvaltning av skogressursane i landet med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfaldet, omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiane i skogen.

§ 2 Virkefeltet for lova

Denne lova gjeld for all skog og skogmark. Med skogmark forstås ein i denne lova grunn som er skogproduserande, eller som etter ei samla vurdering er best eigna for skogproduksjon, og som ikkje er nytta til andre formål.

Lova gjeld sjølv om eit område er verna etter naturvernlova eller i plan etter plan- og bygningslova er lagt ut til andre formål enn landbruk, så sant ikkje anna følgjer av verne- eller planvedtaket eller av forskrifter knytt til vedtaket.

Lova kan ikkje nyttast i strid med dei rettane reindriftsamane har til trevirke og brensel.

§ 3 Skogbruksstyresmakt

Departementet er øvste skogbruksstyresmakt. Departementet kan overføre mynde til andre forvaltningsorgan. Fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen og kommunen har slikt mynde som følger av føresegnene i lova, forskrift fastsett av departementet og andre avgjerder om overføring av mynde.

Dersom saka krev samordning over kommunegrenser, eller viktige nasjonale omsyn tilseier det, kan oppgåver som i eller i medhald av lova er lagt til kommunen behandlast av departementet eller anna skogbruksstyresmakt.

Fylkesmannen er skogbruksstyresmakt for skog som kommunen eller fylkeskommunen eig.

§ 4 Skogeigaren sitt forvaltaransvar

Skogeigaren skal sjå til at alle tiltak i skogen blir gjennomførte i samsvar med lov og forskrift. Skogeigaren skal ha oversikt over miljøverdiane i eigen skog og ta omsyn til dei ved gjennomføring av alle tiltak i skogen. Slike omsyn kan føre til at nokre tiltak i skogen ikkje kan gjennomførast. Innafor desse rammene står skogeigaren fritt til å forvalte skogen ut frå eigne mål.

Skogeigaren skal sjå til at dei som gjer arbeid i skogen rettar seg etter lova og forskriftene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det foreligger et forslag til et tredje ledd i § 4, forslag nr. 1, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I lov om skogbruk skal § 4 tredje ledd lyde:

Departementet kan gi nærare forskrifter om omsyn skogeigaren skal ta i høve til miljøet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes med 38 mot 33 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.08.29)

Presidenten: Det foreligger så et forslag til et fjerde ledd i § 4. Det er forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I lov om skogbruk (skogbrukslova) skal følgende bestemmelser lyde:

§ 4 fjerde ledd:

All slutthogst som ikkje er ein del av ein godkjent plan, skal meldes til og godkjennast av skogbruksmyndighetene. Godkjente planer skal gjerast offentleg kjent.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 60 mot 11 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 23.08.55)

Videre var innstillet:

Kapittel 2 Skogbrukstiltak

§ 5 Skogregistrering og skogbruksplan

Skogbruksplanlegginga omfattar skogregistreringar som gir oversikt over skog- og miljøressursane på eiddommen og ein plan for forvaltninga av desse.

Skogregistreringar kan gjennomførast i eit område jamvel om ikkje alle skogeigarane har tinga skogbruksplan. Alle skogeigarar skal ha melding om at registreringa blir gjort. Oversikter over miljøverdiane som kjem fram gjennom skogbruksplanlegginga skal vere offentleg tilgjengelege, jf. lov 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

Kommunen kan gi skogeigaren pålegg om gjennomføring av skogregistreringar og utarbeiding av ressursoversikt eller skogbruksplan. Departementet kan gi forskrift om skogregistrering og skogbruksplanlegging med mellom anna krav til innhaldet i planen og reglar om korleis data som blir samla inn skal forvalta.

§ 6 Forynging og stell av skog

Skogeigaren skal sørge for tilfredsstillande forynging etter hogst, og sjå til at det er samanheng mellom hogstform og metode for forynging.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Nødvendige tiltak for å leggje til rette for forynging skal setjast i gang innan 3 år etter at hogsten er skjedd.

Presidenten: Til § 6 første ledd annet punktum foreligger et alternativt forslag, forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov om skogbruk skal § 6 første ledd tredje punktum lyde:

Nødvendige tiltak for å leggje til rette for forynging skal normalt setjast i gang innan 5 år etter at hogsten er skjedd.»

Forslaget er rettet fra tredje til annet punktum.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet – med den foretatte retelsen – bifaltes innstillingen med 59 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.09.37)

Videre var innstillet:

Fristen for forynging kan utsettes til 5 år der det ut frå klimatiske og lokale forhold er forsvarleg.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 57 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.09.59)

Videre var innstillet:

Dersom skogeigaren ikkje rettar seg etter dette, avgjer kommunen om skogeigaren skal påleggjast å setje i verk tiltak for å sikre at arealet blir forynga. Tiltaket må setjast i verk innan ein frist som maksimalt kan vere på 2 år. Blir ikkje tiltaka utførte innan fristen, skal kommunen sørge for at tiltaka blir utførte for skogeigaren si rekning. Kommunen sine kostnader i denne samanhengen kan krevjast dekt frå middel som er avsett i skogfondet. Kostnadene er tvangsgrunnlag for utlegg.

Dersom kommunen finn det nødvendig for å hindre store negative effektar på miljøverdiane, under dette ureining av viktige vassførekomstar, kan kommunen nekte skogeigarar å plante i skoglause område, å skifte treslag, å grøfte, gjødsle eller bruke plantevernmidde. Kommunen kan også setje vilkår i slike høve.

Departementet kan fastsetje nærare forskrifter om forynging og stell av skog, under dette krav til tilfredsstillande forynging, skifte av treslag, bruk av utanlandske treslag, grøfting i skog, gjødsling av skog, bruk av plantevernmidde i skog og frø- og planteforsyninga i skogbruket.

§ 7 Vegbygging i skog

Bygging og ombygging av vegar til skogbruksformål kan berre gjennomførast etter løyve frå kommunen.

Planlegging, bygging og ombygging skal skje på ein måte som tek omsyn til viktige miljøverdiar og som sikrar landbruksfaglege heilskapsløysingar. Det skal leggjast vekt på å oppnå eit rasjonelt vegnett, der det også blir teke omsyn til den nytten vegen kan få for anna næringsverksemd knytt til landbrukseigedommane.

Departementet kan gi nærare forskrifter om planlegging, godkjenning og bygging av skogsvegar og av andre anlegg og tekniske inngrep knytte til skogbruk.

§ 8 Hogst og måling

Ved hogst skal det takast omsyn til skogen sin framtidige produksjon og forynging samstundes som det blir teke omsyn til miljøverdiane. Det skal sørgjast for at bruk av stigar, løyper og andre ferdselsårer ikkje blir unødig vanskeleggjort for allmenta etter at hogsten er avslutta. Kommunen kan påleggje skogeigar å rette opp køyreskadar eller andre skadar etter tiltak i skogen.

Om ein hogst blir planlagt eller skjer i strid med denne lova, reduserer eigedommen sitt produksjonsgrunnlag vesentleg, eller kan få uheldige verknader for miljøverdiane, kan kommunen nekte hogsten eller setje vilkår for korleis den skal gjennomførast.

Når ikkje anna er fastsett av departementet skal kjøpar og seljar sørge for at alt skogsvirke som blir hogd til fordeling, sal eller eksport blir målt. Departementet kan gi nærare forskrifter om registrering og oppgåveplikt i samband med slik måling.

§ 9 Førebyggjande tiltak

Når det er fare for at større skogområde kan bli skadd av insekt- eller soppangrep skal kommunen setje i verk dei førebyggjande tiltak som er nødvendige. Dette kan mellom anna vere pålegg til skogeigarar. Dette gjeld også for skog og tre i område som er utanfor virkefeltet i § 2. Departementet kan fastsetje nærare forskrifter om slike tiltak, og korleis utgiftene skal dekkjast. Kommunen sine kostnader i denne samanhengen er tvangsgrunnlag for utlegg.

Der beiting av hjortevilt fører til vesentlege skadar på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog etter § 6 i denne lova, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er behov for å regulere bestanden av hjortevilt slik at beitetrykket blir redusert.

§ 10 Tiltak etter skade på skog

Når skogen er skadd som følgje av uheldig skogbehandling, råte, brann, vindfelling, skred, sjukdom, sopp-, smågnagar-, hjortevilt- eller insektangrep, eller andre forhold som reduserer skogproduksjonen vesentleg, kan kommunen påleggje skogeigaren å setje i verk dei tiltak som er nødvendige for å rette opp skadane. Kommunen skal setje ein frist for slike tiltak. Fristen skal ikkje vere lengre enn 2 år. Blir ikkje tiltaka utførte innan fristen, skal kommunen sørge for at tiltaka blir utførte for skogeigaren si rekning. Kommunen sine kostnader i denne samanhengen er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 11 Meldeplikt

Når det er nødvendig for å halde kontroll med at lova blir følgt, kan kommunen eller anna skogbruksstyresmakt gjere vedtak om at skogeigarar skal ha plikt til å melde inn planar om hogst og tiltak knytt til forynging og stell av skog. Denne meldeplikta kan gjelde ein eller fleire skogeigarar i heile eller delar av kommunen.

Meldinga skal vere skriftleg og gi opplysningar om dei planane eigaren har for hogst eller tiltak. Meldinga skal sendast til kommunen seinast 3 veker før hogsten eller tiltaket skal setjast i verk.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Har kommunen ikkje gitt svar på meldinga innan 3 veker frå den dagen da meldinga kom fram til kommunen, eller gjort vedtak med heimel i §§ 6 tredje ledd, 8 andre ledd eller forskrift i medhald av §§ 4 eller 7, kan det meldte tiltaket setjast i verk i samsvar med dei reglane som

gjeld etter lova. Om kommunen treng meir tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlengjast med inntil 14 dagar. Tillatelsen gjeld for 10 år .

Presidenten: Til § 11 tredje ledd foreligger det et avvikende forslag fra Sosialistisk Venstreparti, forslag nr. 3. Forslaget lyder:

«§ 11 tredje ledd:

Har kommunen ikkje gitt svar på meldinga innan 3 veker frå den dagen da meldinga kom fram til kommunen, eller gjort vedtak med heimel i §§ 6 tredje ledd, 8 andre ledd eller forskrift i medhald av §§ 4 eller 7, kan det meldte tiltaket setjast i verk i samsvar med dei reglane som gjeld etter lova. Om kommunen treng meir tid for å ta stilling til tiltaket, kan kommunen avbryte fristen ved å gi melding om dette.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 61 mot 10 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.10.31)

Presidenten: Vi kommer så til kapittel 3. Her foreligger et forslag, nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti til ny § 12. Forslaget lyder:

«§ 12:

Befolkninga skal gis høve til innsyn og deltaking i alle planer og tiltak som kan virke inn på skogens miljøverdier.

§§ 12 til 26 blir §§ 13 til 27.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 57 stemmer ble avgitt mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og 13 stemmer for.

(Voteringsutskrift kl. 23.10.58)

Kari Lise Holmberg (H) (fra salen): Hr. president! Korrigerings!

Presidenten: Forslaget er dermed forkastet med 58 mot 12 stemmer.

Videre var innstillet:

Kapittel 3 Vernskog og område av særleg miljøverdi

§ 12 Vernskog

Fylkeslandbruksstyret kan gi forskrift om at skog skal vere vernskog når skogen tener som vern for annan skog eller gir vern mot naturskadar. Det same gjeld område opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er sårbar og kan bli øydelagt ved feil skogbehandling.

Forskrifta skal leggje fast grensene for vernskogen og gi reglar for forvaltninga av skogen. Det kan også fastsetjast reglar om meldeplikt.

Kommunen skal sørgje for at eigarar av vernskog blir gjort kjent med vernskogvedtaket og dei reglane som blir

fastsette, og skal kunngjere vedtaket i dei aviser kommunen elles nyttar til kunngjeringar.

§ 13 Skogområde av særleg miljøverdi

Departementet kan ved forskrift leggje strengare restriksjonar på skogbehandlinga i skogområde av særleg miljøverdi knytt til biologisk mangfald, landskap, friluftsliv eller kulturminne enn det lova elles gir heimel for når skogbehandlinga kan føre til vesentleg skade eller ulempe for desse verdiane.

Kapittel 4 Skogfond m.m.

§ 14 Innbetaling til skogfond

Skogfond er ei tvungen fondsavsetjing som skal gi skogeigaren eit betre grunnlag for å finansiere tiltak med sikte på ei berekraftig forvaltning av skogressursane.

Skogeigaren skal setje av middel til skogfondet ved sal, oreigning eller anna overdraging av hogd eller framdrive virke eller av tre på rot, ved skogeigaren sin bruk av virke for vidare sal eller anna overdraging. Plikta gjeld ikkje skogeigaren sin bruk av virke til eige behov i samband med jord- og skogbruksverksemd på eigedommen.

Fylkesmannen kan frita ein skogeigar frå plikta til å innbetale til skogfond etter første ledd dersom det er urimeleg å krevje slik innbetaling, og skogeigaren kan vise til at det blir utført investeringsarbeid i skogen som minst svarar til den innbetalinga som er pliktig.

Inneståande skogfondsmiddel følgjer eigedommen ved overdraging til ny eigar, og inneståande middel kan ikkje skiljast frå eigedommen ved pantsetjing, tvangsfullføring eller på annan måte.

Departementet kan gi forskrifter om ordninga med skogfond, og fastset kor stor fondsavsetjinga skal vere. Avsetjinga skal ikkje vere lågare enn 2 prosent av bruttoverdien av virket.

Ved manglande innbetaling til skogfondet er krav frå kommunen tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 15 Bruk av skogfondet

Skogfondet skal brukast til langsiktige investeringar til fordel for den skogen som virket kjem frå, eller til fordel for annan skog som skogeigaren har i same kommune. Med godkjenning frå kommunen kan middel på skogfondet også førast over til annan skog som skogeigaren har.

Skogfondet skal i første rekkje brukast til skogkultur, skogbruksplanlegging, skogproduksjon, skogsvegar og tiltak som tek sikte på å sikre viktige miljøverdier i skogen.

Departementet kan gi nærare forskrifter om bruken av skogfondet, mellom anna reglar om frigjeving av fondsmiddel dersom det ikkje er behov for investeringar i skogen.

§ 16 Renter av skogfondsmiddel

Skogeigaren har ikkje krav på renter av inneståande middel på skogfond.

Rentene av skogfondet skal nyttast til administrasjon av skogfundsordninga, og til å dekkje eventuelle tap i

samband med innkrevjing av pliktig innbetaling til skogfondet. Renter som ikkje blir brukt til desse formåla, skal brukast til ulike skogbruksformål etter nærare forskrifter fastsett av departementet.

§ 17 Avgift på skogsvirke for å fremme forskning og utvikling i skogbruket

Departementet kan ved forskrift vedta at det skal svarast ei avgift på skogsvirke til å fremme forskning og utvikling i skogbruket og fastsetje nærare reglar om innbetaling, bruk og forvaltning av denne avgifta, og for kor lang periode ho skal krevjast inn.

Kapittel 5 Avsluttande føresegner

§ 18 Konkurransavgrensande verksemd

Departementet kan fastsetje i forskrift at skogeigarane og organisasjonane deira skal ha rett til å samarbeide om produksjon og omsetjing av landbruksprodukt.

§ 19 Tilskot

Departementet kan fastsetje forskrifter om fordeling av og vilkår for utbetaling av tilskot til nærings- og miljøtiltak i skog etter slike rammer som Stortinget gir. Forskriftene kan innehalde reglar om å krevje tilskot tilbake dersom vilkåra for tilskot ikkje er oppfylte.

§ 20 Tilsyn, kontroll og rapportering

Kommunen skal føre tilsyn med at føresegnene i lova blir haldne, og kontrollere at vedtak med heimel i lova blir gjennomførte. Departementet kan gi forskrift om kommunane sin rapportering og resultatkontroll.

Ved tilsyn har skogbruksstyresmakta rett til tilkomst til skog og utmark, også ved bruk av motorkjøretøy.

Ved utarbeiding av oversikter over skog- og virkesutviklinga, har skogbruksstyresmakta rett til innsyn i sertifiseringsrapportar og liknande oversikter som blir utarbeidd av skogeigarorganisasjonane eller av organ knytt til desse.

§ 21 Klage

Vedtak kommunen gjer etter denne lova kan påklagast til fylkeslandbruksstyret om ikkje departementet har fastsett at fylkesmannen skal vere klageinstans.

Departementet eller den departementet har gitt mynde er klageinstans for vedtak gjort av fylkeslandbruksstyret eller fylkesmannen i første instans.

§ 22 Straff

Den som forsettleg eller aktaust bryt eller medverkar til brot på føresegnene i §§ 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14 eller 15, forskrifter gitt med heimel i desse paragrafane eller vedtak i medhald av desse føresegnene eller forskriftene, blir straffa med bøter eller fengsel i inntil eitt år.

Den som forsettleg eller aktaust bryt eller medverkar til brot på forskrifter gitt med heimel i §§ 4 tredje ledd eller 17 eller vedtak i medhald av desse forskriftene, blir straffa på same måte.

Straff etter første og andre ledd kan berre nyttast når brotet er vesentleg.

§ 23 Tvangsmulkt

For å sikre at føresegnene i lova og vedtak fatta med heimel i lova blir gjennomførte, kan kommunen påleggje skogeigaren tvangsmulkt. Tvangsmulka kan krevjast inn frå den fristen kommunen har sett for retting av forholdet. Tvangsmulka kan også fastsetjast på førehand. Det kan fastsetjast at tvangsmulka aukar så lenge det ulovlege forholdet varer ved.

Tvangsmulka er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 24 Iverksetjing

Lova tek til å gjelde frå den tid Kongen fastset.

Frå same tid held desse lovane opp å gjelde:

- a) Lov 9. juni 1939 nr. 17 om husbruksskog.
- b) Lov 9. november 1956 nr. 4 om avgift på skogsvirke til fremme av fellestiltak for skogbruket.
- c) Lov 21. mai 1965 nr. 21 om skogbruk og skogvern.

§ 25 Overgangsreglar

Forskrifter og vedtak med heimel i dei lovane som er nemnde i § 24 andre ledd skal gjelde fram til departementet gjer nye vedtak eller fastset nye forskrifter med heimel i lova her.

Føresegnene i lov 9. juni 1939 nr. 17 om husbruksskog skal gjelde for Nystaul og Finsbu husbruksskog i Kilen i Telemark fram til eigarane av skogen har vedteke ein annan organisering av drifta av eignedommen.

§ 26 Endringar i andre lover

Frå den tida Kongen fastset blir det gjort slike endringar i anna lovgjeving:

1. I følgjande lover skal omgrepet «skogoppsyn» endrast til «skogbruksstyresmakt»:
  - lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten § 63,
  - lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. § 93,
  - lov 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenninger § 1-6 annet ledd annet punktum.
2. I følgjande lover skal omgrepet «skogavgift» endrast til «skogfond»:
  - lov 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenninger § 1-6 annet ledd annet punktum,
  - lov 19. juni 1992 nr. 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningene § 2-8 annet ledd,
  - lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt § 8-2 (2) annet ledd,
  - lov 20. desember 2002 nr. 99 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt VI til § 8-2 annet ledd bokstav a.
3. Tilvisinga til tittelen på gjeldande skogbrukslov endrast til tittelen på den nye lova i følgjande lover:
  - lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. § 93,
  - lov 19. juni 1992 nr. 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningene § 2-8 første ledd,

- lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann § 12 fjerde ledd.
4. I lov 29. november 1968 um særlege råderettar over framand eigedom (servituttlova) skal § 14 første ledd tredje punktum lyde:
- For skoglaus mark gjeld dette likevel berre så langt marka er rekna for skogmark *etter skogbrukslova § 2*.
5. I lov 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenningar skal § 5-3 første ledd annet punktum lyde:
- Avgiften skal dekke *skogfond* etter *skogbrukslova kapittel 4*, samt allmenningsstyrets utgifter i forbindelse med utvisningen og til nødvendig skogkultur for så vidt det ikke dekkes av *skogfondmidler* og offentlige tilskudd.
6. I lov 19. juni 1992 nr. 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningene skal § 2-8 første ledd lyde:
- Når virkesretten utøves ved utvisning etter § 2-7, skal *skogfond* etter *skogbrukslova kapittel 4* innbetales til Statens skogforvaltning eller til allmenningsstyret innen en frist som fastsettes i forbindelse med at den virkesberettigede underrettes om tildelingen.
7. I lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann skal § 20 første ledd bokstav e lyde:
- e) er godkjent med hjemmel i forskrift etter *skogbrukslova § 7* eller *jordlova § 11*.

8. I lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten skal omgrepet «fylkeslandbruksstyret» endrast til «landbruksmyndigheita», i § 16 fjerde ledd annet punktum, § 24 første punktum, § 31 annet ledd og § 54 første ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 7

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 23.15.
